

Служби супроводу

робота з пораненими й звільненими
з полону військовослужбовцями
та родинами безвісти зниклих,
полонених і загиблих

Принцип

Янголи

ЩИТ МАГУРИ
ПАТРОНАТНА СЛУЖБА «Г ОМБР»

93 ОМБР
ХОЛОДНИЙ ЯР

ПАТРОНАТНА
СЛУЖБА

МІ
МЕДИЦИНА
ІНІЦІАТИВА
за права людини

Юридична
сотня

МІЖНАРОДНИЙ
ФОНД
ВІДРОДЖЕННЯ

Автори з команди Правозахисного центру для військових «Принцип»

Любов Галан, правозахисниця, голова організації
Ірина Годулян, бізнес-аналітикиня
Андрій Тетюрко, ветеран, юрист
Оксана Яворська, юристка

Експерти, залучені до наповнення та рецензування тексту

Олександр Кутков, полковник, начальник ЦУ ЦВС ГШ ЗСУ

Олександр Вербовенко, полковник, заступник начальника ЦУ ЦВС ГШковник, заступник начальника ЦУ ЦВС ГШ ЗСУ
Андрій Овсянніков, полковник, начальник відділу планування та координації діяльності служб супроводу ЦУ ЦВС ГШ ЗСУ

Артур Петросян, майор, військовослужбовець управління соціальної роботи ЦУ ЦВС ГШ ЗСУ

Віктор Бакула, майор, військовослужбовець управління соціальної роботи ЦУ ЦВС ГШ ЗСУ

Вадим Волинський, майор, старший офіцер відділу психологічної підтримки персоналу 8 корпусу ДШВ

Ігор Рева, капітан, начальник Патронатної служби спецпідрозділу Тимура ГУР МОУ

Аліна Карнаухова, молодший лейтенант, офіцер ЦВС 93 ОМБр Холодний Яр, керівник служби супроводу

Катерина Цимболинець, старший сержант, начальник Патронатної служби 47 ОМБр «Щит Магури» (станом на 2026 рік — головний сержант, командир Патронатної Служби «Янголи Трійки» 125 ОВМБр)

Тимофій Морський, молодший сержант, військовослужбовець Об'єднаного центру забезпечення заходів цивільно-військового співробітництва ЗС України

Олена Белячкова, координаторка груп родин полонених і зниклих безвісти ГО «Медійна ініціатива за права людини»

Ганна Карачевська, юристка Правозахисного центру для військових «Принцип»

Христина Ковцун, юристка ГО «Юридична сотня»

Світлана Корніцька, юристка

Оксана Нечай, юристка ГО «Юридична сотня»

Експерти, які брали участь в обговореннях цього тексту

Аліна Аментаетова, ветеранка, молодший сержант, співзасновник Патронатної Служби 5 ОШБр Київська

Денис Бондаренко, молодший сержант, заступник начальника Патронатної служби 47 ОМБр «Щит Магури» (станом на 2026 рік — сержант, штаб-сержант групи соціального супроводу Патронатної Служби «Янголи Трійки» 125 ОВМБр)

Сергій Голук, підполковник, Окремий зенітно-кулеметний батальйон (А4917)

Андрій Єрофєєв, штаб-сержант групи ЦВС, патронатна служба спецпідрозділу Тимура ГУР МОУ

Андрій Крутогузенко, капітан, 71 ОЕБр (А4030)

Олексій Попович, сержант, старший сержант, організатор служби супроводу поранених А4030

Дзвенислава Сіра, штаб-сержант групи ЦВС штабу 3 ОШБр, патронатна служба «Янголи»

Олена Толкачова, офіцер групи ЦВС штабу 3 ОШБр, засновниця і керівниця патронатної служби «Янголи»

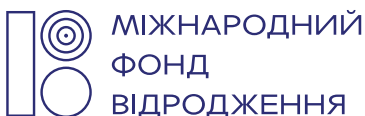
Наталя Шмарко, юристка ГО «Юридична сотня»

Літературне редагування: Аліна Денисенко

Верстка та дизайн: Ганна Волкова, Анастасія Струк

Дизайн схем: Надія Кельм

Фото на обкладинці: Данило Павлов

Посібник підготовлено за підтримки Міжнародного фонду «Відродження». Посібник представляє позицію авторів і не обов'язково відображає позицію Міжнародного фонду «Відродження».

Міжнародний фонд «Відродження» — одна з найбільших благодійних фондів в Україні, що з 1990-го року допомагає розвивати в Україні відкрите суспільство на основі демократичних цінностей. За час своєї діяльності Фонд підтримував близько 20 тисяч проектів на суму понад 350 мільйонів доларів США.

сайт: www.irf.ua

facebook: www.facebook.com/irf.ukraine

Зміст

ВСТУП	5
.....	
РОЗДІЛ І. НОРМАТИВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ РОБОТИ СЛУЖБ СУПРОВОДУ В ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ	7
.....	
РОЗДІЛ ІІ. ОПИС РОБОТИ ЗА НАПРЯМАМИ	10
СЦЕНАРІЙ: ПОРАНЕННЯ	11
1. Евакуація	12
2. Лікування та реабілітація	12
3. Військово-лікарська комісія	18
4. ЕКОПФО	21
5. Звільнення зі служби за станом здоров'я	25
6. Алгоритм дій служби супроводу військової частини в разі поранення військовослужбовця	28
7. Основні НПА сценарію	29
.....	
СЦЕНАРІЙ: ЗНИКНЕННЯ БЕЗВІСТИ	31
1. Бій та зникнення безвісти військового	33
2. Сповіднення родини	34
3. Повернення особистих та цінних речей	36
4. Запити громадян щодо розшуку	37
5. Визнання безвісти зниклим та подача даних для пошуку	37
6. Складання особистого розпорядження	38
7. Оформлення соціальної підтримки	39
8. Додаткові сценарії	44
9. Алгоритм дій служби супроводу військової частини у випадку зникнення безвісти військовослужбовця	45
10. Основні НПА сценарію	46

СЦЕНАРІЙ: ПОЛОН	47
1. Визнання полоненим та зміна статусу	49
2. Виплати членам сім'ї	49
3. Органи, які здійснюють розшук та організацію обміну військовополонених	50
4. Постізоляційні заходи	51
5. ВЛК та ЕКОПФО	51
6. Повернення на військову службу/звільнення з військової служби	52
7. Алгоритм дій служби супроводу військової частини у випадку потрапляння військовослужбовця в полон	52
8. Основні НПА сценарію	53
.....	
СЦЕНАРІЙ: ЗАГИБЕЛЬ	54
1. Факт загибелі	56
2. Евакуація тіла	56
3. Сповідання	56
4. Судово-медична експертиза (СМЕ)	59
5. Транспортування тіл загиблих (померлих)	60
6. Отримання гербового свідоцтва	60
7. Поховання	60
8. Виключення зі списків особового складу військової частини	62
9. ВЛК (посмертно)	63
10. Виплати у зв'язку із загибеллю чи смертю військовослужбовця	64
11. Статус родини та пенсії	69
12. Алгоритм дій служби супроводу військової частини у випадку загибелі військовослужбовця	74
13. Основні НПА сценарію	75
.....	
РОЗДІЛ III. КОРИСНІ КОНТАКТИ ТА РЕСУРСИ	76
Інформаційна платформа «На Зв'язку»	76
Гарячі лінії	76
Юридична допомога	77
Психологічна допомога	77
Ветеранські та інші ресурси	78
.....	
ВИКОРИСТАНІ МАТЕРІАЛИ	79

Вступ

Супровід поранених, підтримка родин полонених, безвісти зниклих і загиблих — важлива частина турботи Сил оборони про воїнів та їхніх близьких. Це не лише обов'язок, а й прояв поваги та вдячності тим, хто віддав найбільше заради України.

В Україні патронатні служби та служби супроводу почали створювати ще у 2014 році під час АТО. Одна з перших патронатних служб почала діяти в полку «Азов»¹ — станом на 2026 рік це дві патронатні служби: «Янголи» 3 ОШБр ЗСУ та «Азов. Супровід» 12 бригади НГУ.

З початку повномасштабного вторгнення все більше військових частин розпочали створення у себе патронатних служб/служб супроводу для підтримки військових та членів їхніх родин. Серед них: патронатна служба 93 ОМБр «Холодний Яр», 47 ОМБр «Маґура», ГУР МОУ та інші.

Однак процес такого формування відбувався без єдиного підходу та здебільшого на основі ініціатив окремих підрозділів бригади або самих військових. Це призводило до фрагментарності їхньої діяльності та виникнення низки системних бар'єрів, які ускладнювали координацію роботи, кадрове забезпечення та взаємодію з військовими, їхніми родинами та медичними установами. Водночас цей досвід дає змогу виявити ефективні практики та потенційні напрями вдосконалення, що є ключовим для подальшого розвитку служб супроводу в Силах безпеки і оборони.

Для підвищення мотивації військовослужбовців до належного виконання військового та службового обов'язку, підтримки таких осіб та піклування про членів їхніх сімей Кабінет Міністрів України ухвалив Постанову №948² від 20 серпня 2024 року, яка запровадила служби супроводу для Сил безпеки та оборони. Це заклало основу для їх створення та розгортання в усіх бригадах.

Затверджений цією постановою порядок організації діяльності служб супроводу містить необхідні настанови щодо:

- визначення сфер застосування (пункт 1);
- механізму створення служб супроводу (пункт 2);
- мети, цілі та основних завдань (пункт 3);
- функціональних обов'язків служб супроводу (пункт 4);
- взаємодії з іншими службами та підрозділами (пункт 5);
- обов'язків керівників закладів охорони здоров'я (пункт 6);
- функцій структурних підрозділів місцевих адміністрацій та органів місцевого самоврядування (пункти 7-9);
- порядку розробки положень про служби супроводу (пункт 10).

1 - Патронатна служба «Янголи» — <https://azovangels.com/>

2 - Постанова КМУ №948 — <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/948-2024-%D0%BF#Text>

Категорії військовослужбовців та членів їхніх родин, які перебувають у зоні відповідальності супроводу службами, відповідно до постанови:

- військовослужбовці, які отримали поранення (травму, контузію, каліцтво) або захворювання під час виконання бойових (службових) завдань;
- військовослужбовці, які перебувають у полоні (примусовій ізоляції) або були звільнені з полону;
- військовослужбовці, які зникли безвісти за особливих обставин;
- військовослужбовці, які готуються до звільнення зі служби;
- члени сімей усіх вищезазначених категорій військовослужбовців;
- члени сімей загиблих (померлих) військовослужбовців.

Для ефективного та оптимізованого розгортання служб супроводу ми проаналізували досвід служб супроводу зокрема, створених на базі ЦВС. Ми дослідили шлях їхніх бенефіціарів, проблеми на етапах, а також найкращі практики щодо функціоналу та організації роботи.

Документ складається із трьох розділів. Перший описує нормативне регулювання організації роботи служб супроводу, а другий деталізує процеси роботи за чотирма сценаріями (поранення, зникнення безвісти, полон, загибель) та містить:

- схему з основними етапами сценарію;
- опис шляху бенефіціарів;
- органи, з якими контактує бенефіціар у військовій частині та поза її межами;
- виплати та грошове забезпечення;
- основні нормативно-правові акти (НПА) сценарію – таблиця з переліком НПА, які регулюють питання;
- алгоритм дій служби супроводу.

У третьому розділі описані корисні контакти та матеріали, які можуть знадобитися в роботі службам супроводу в різних сценаріях.

Цей текст, створений за результатами аналізу, може слугувати дороговказом і помічником для ухвалення рішень щодо врегулювання процесів у службах супроводу на базі підрозділів ЦВС у військових частинах ЗСУ. А також відправною точкою для планування системних рішень, зокрема, нормативних, на стратегічному рівні.

Розділ І. Нормативне регулювання роботи служб супроводу в Збройних Силах України

Підстави розгортання служб супроводу у Збройних Силах України

У 2024 році перед Збройними Силами України були визначені оновлені завдання щодо посилення заходів соціального супроводу військовослужбовців. Так розпочався процес нормативно-правового оформлення та впровадження діяльності служб супроводу.

Концептуальні документи, які передували фактичному розгортанню служб супроводу в системі цивільно-військового співробітництва:

- **Політика залучення, розвитку та утримання людського капіталу в силах оборони**, затверджена Міністром оборони України 09.05.2024 року, в частині щодо створення служб супроводу у військових частинах Збройних Сил України, що опікуватимуться родинами військовослужбовців, пораненими військовослужбовцями, забезпечуватимуть належне надання їм соціальних послуг, підтримку у розв'язанні побутових питань.
- **Концепція впровадження соціального супроводу військовослужбовців та членів їх сімей в системі цивільно-військового співробітництва Збройних Сил України**, затверджена Головнокомандувачем Збройних Сил України 22.07.2024;
- **Дорожня карта впровадження супроводу військовослужбовців та їхніх родин у системі цивільно-військового співробітництва Збройних Сил України**, затверджена Головнокомандувачем Збройних Сил України 22.07.2024.

У 2025 році почалося фактичне розгортання в системі цивільно-військового співробітництва Збройних Сил України: служби супроводу почали набувати спроможностей, зокрема, завдяки навчанню, та передусім завдяки здобуттю досвіду персоналом у виконанні функціональних обов'язків в органах військового управління, у військових частинах, закладах охорони здоров'я в системі Міністерства оборони України та територіальних центрах комплектування та соціальної підтримки.

Основні керівні документи для впровадження служб супроводу:

- **постанова Кабінету Міністрів України від 20.08.2024 № 948** «Деякі питання впровадження діяльності служб супроводу військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту, поліцейських та членів їх сімей»³;
- **наказ Міністерства оборони України від 29.01.2025 № 59** «Про затвердження Положення про службу супроводу військовослужбовців та членів їх сімей в системі Міністерства оборони України»⁴;
- **наказ Генерального штабу Збройних Сил України від 08.09.2025 № 149** «Про деякі питання діяльності служб супроводу у Збройних Силах України».

Основною метою створення служб супроводу у військових частинах є підтримка військовослужбовців (та членів їхніх сімей), насамперед тих, які отримали поранення (травму, контузію, каліцтво), захворювання, а також сімей тих військовослужбовців, які зникли безвісти, потрапили в полон, загинули (померли) під час виконання бойових (службових) завдань.

3 - Постанова КМУ від 20.08.2024 № 948 — <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/948-2024-%D0%BF#Text>

4 - Наказ Міністерства оборони України від 29.01.2025 № 59 — <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0213-25#Text>

Керівництво діяльністю служб супроводу у Збройних Силах України здійснює начальник Генерального штабу Збройних Сил України через структурний підрозділ цивільно-військового співробітництва Генерального штабу Збройних Сил. Виконання функцій служб супроводу у Збройних Силах України покладається на структурні підрозділи цивільно-військового співробітництва.

Впровадження та набуття спроможностей

На сьогодні у Збройних Силах України здійснені такі заходи для впровадження служб супроводу:

- переформатування підрозділів цивільно-військового співробітництва органів військового управління, військових частин (підрозділів) від стратегічного до тактичного рівня;
- для вдосконалення функціональної структури цивільно-військового співробітництва у військових частинах (підрозділах) введені секції цивільно-військового співробітництва, в якій служби супроводу виділені окремим підрозділом — групи соціального супроводу;
- підрозділи та посади цивільно-військового співробітництва, які виконують функції служб супроводу, ввели до штатів закладів охорони здоров'я в системі Міністерства оборони України, територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки (обласних, районних, відділень районних, міських)

У 2026 році групи соціального супроводу були запроваджені у полках безпілотних систем Збройних Сил України.

Відповідно до Рішення Головнокомандувача Збройних сил України від 08.04.2026 № 40953/С, враховуючи призначення, специфіку виконання завдань зазначеними підрозділами, з метою недопущення створення передумов для підвищення соціальної напруги у суспільстві, в першу чергу серед родин військовослужбовців, забезпечення супроводу військовослужбовців та членів їх сімей, погоджено введення посад фахівців за напрямком цивільно-військового співробітництва та соціальної роботи (супроводу) до штату стрілецького (штурмового) спеціалізованого батальйону штурмових бригад Сухопутних військ Збройних Сил України.

Розділ II. Опис роботи за напрямками

1. Налагодити отримання інформації

2. Внести інформацію до електронної бази даних служби супроводу

3. Розшукати пораненого і встановити контакт

СЛУЖБАМ СУПРОВОДУ

4. 1-й контакт з пораненим (за потреби: з сім'єю)

5. Контроль за включенням відомостей до наказу командира військової частини про поранення

6. Контроль за отриманням Довідки про обставини травми

7. Контроль за відновленням військово-облікових та інших документів (за потреби)

8. Контроль за перебуванням пораненого у лікувальному закладі

9. Сприяти отриманню ГЗ

10. За потреби: інформувати про лікування за кордоном

ДОКУМЕНТИ

Наказ про обставини поранення (контузії, травми, каліцтва) військовослужбовця

Довідка про обставини травми (поранення, контузії, каліцтва) Форма 5

Наказ на виплату додаткової винагороди

Довідка про перебування на лікуванні

Виписні/перевідні епікризи

11. Контроль за проходженням ВЛК (4 і 12 міс)

12. За потреби: контроль дистанційного ВЛК за кордоном

13. Інформувати про алгоритм та контролювати проходження ЕКОПФО і отримання ОГД

14. За потреби: інформувати про реабілітаційні центри та протезування

ДОКУМЕНТИ

Направлення на ВЛК

Довідка про безпосередню участь особи у заходах (Додаток 6)

Відпускний квиток

Рішення ВЛК

ВЛК

Стрйова

Медслужба

ЗОЗ

ТЦК та СП

ПОТРЕБА

Тривале лікування

Реабілітація

Відпустка за станом здоров'я

Протезування та ДРЗ

ПОВЕРНЕННЯ У ВЧ

15. Інформування про порядок звільнення, в т.ч. дистанційно для непридатних

16. Інформування про соціальний захист і підтримку ветеранів.

ДОКУМЕНТИ

Речовий атестат

Грошовий атестат

Обхідний лист

Наказ по особовому складу (і витяг)

Наказ по стрйовій (і витяг)

звільнення

ВІДСТАВКА/ЗАПАС

ДОКУМЕНТИ

Первинна медична картка №001/о

ЕВАКУАЦІЯ

підрозділи/органи

Представники батальйону

Медслужба

Документи, які створює ВЧ

Документи, які створюють органи зовні

Підрозділи ВЧ, залучені на етапах

Зовнішні органи, залучені на етапах

підрозділи/органи

Командири підрозділів

Фін.служба

Стрйова

ППП

Медслужба

ЗОЗ

ЦВС у військових ЗОЗ

ДОКУМЕНТИ

Висновок про необхідність лікування за кордоном

ЛІКУВАННЯ ЗА КОРДОНОМ

підрозділи/органи

Діловодство

ЗОЗ

КМС

МОЗ

підрозділи/органи

Стрйова

Медслужба

ЗОЗ

ТЦК та СП

ПОТРЕБА

Тривале лікування

Реабілітація

Відпустка за станом здоров'я

Протезування та ДРЗ

ПОВЕРНЕННЯ У ВЧ

ДОКУМЕНТИ

Перекладені документи про перебування на лікуванні

Рішення ВЛК

ДИСТАНЦІЙНЕ ВЛК

підрозділи/органи

Медслужба

Консульство

Офіційні перекладачі

Закордонний лік. заклад

ЦВПК

підрозділи/органи

Стрйова

Діловодство

Персонал

Фін.служба

ТЦК та СП

Встановлено інвалідність

ДОКУМЕНТИ

Направлення на ЕКОПФО

Витяг з рішення ЕКОПФО

ЕКОПФО

підрозділи/органи

ВЛК

ЗОЗ

Сценарій: Поранення

1. Евакуація

Після поранення військовослужбовця спрямують до найближчого польового медичного (сортувального) пункту (частини) для надання первинної медичної допомоги. Про це негайно мають сповістити безпосереднього командира. У разі необхідності та за висновком лікаря військового спрямують або евакуюють до медичного закладу поза розташуванням частини (польові шпиталі, військові госпіталі, цивільні лікарні).

Під час евакуації відбувається кілька процесів, які мають правове значення в майбутньому на шляху пораненого:

1. **У військовослужбовця вилучають засоби індивідуального захисту, зброю та боєкомплект.** Військовослужбовець не несе відповідальності за втрату зброї чи засобів індивідуального захисту при пораненні. Аби уникнути непорозумінь, у безпосереднього командира варто уточнити за можливості, що сталося з вилученими під час евакуації речами.

Зброя та засоби індивідуального захисту залишаються на стабілізаційному пункті та мають передаватися на збереження відповідальним за майно офіцерам підрозділу/сержантам з матеріально-технічного забезпечення підрозділу, в якому служить поранений. Ці особи мають оформлювати акти прийняття та передання зброї та засобів захисту й здавати їх на відповідні склади.

2. На стабілізаційному пункті санітар, бойовий медик чи інший лікар заповнює **форму первинної облікової документації №001/о «Первинна медична картка» (ПМК) або ж за старим зразком форму №100.** Це перший документ, який підтверджує факт поранення та евакуації. На основі ПМК або форми 100 потім військовий може отримати довідку про обставини травми.

2. Лікування та реабілітація

Після евакуації та стабілізації військовослужбовця скеровують до медичного закладу відповідно до його стану здоров'я та ушкоджень:

- якщо отримані ушкодження незначні — за рішенням начальника медичної роти лікування військовослужбовця може відбуватися в медичній роті при військовій частині;
- якщо поранення вимагає постійного лікування, догляду та спеціалізованого обладнання, або ж військовослужбовця екстрено евакуювали з поля бою з тяжкими пораненнями, лікування відбувається стаціонарно — або в військових закладах охорони здоров'я (ЗОЗ) Міноборони (військових госпіталях), або в цивільних медичних установах
- у приватних медичних закладах також можна лікуватися — у разі погодження (направлення) від командування військової частини та за умов, коли обраний медичний заклад надає допомогу безоплатно (зокрема, за

Програмою медичних гарантій НСЗУ) або ж військовослужбовець готовий самостійно сплатити за послуги лікувального закладу

- лікування вдома дозволено за дотримання таких умов:
 - військовослужбовець є офіцером та/або служить за контрактом;
 - у військовослужбовця є висновок лікаря про потребу/можливість лікування вдома;
 - лікування вдома погоджено рішенням командира військової частини.

Після евакуації на початку лікування військова частина повинна оформити **довідку про обставини травми (поранення, контузії, каліцтва)** — ключовий документ, який має отримати військовослужбовець після поранення. Ця довідка дає правильну юридичну оцінку пораненню та фіксує факт його отримання саме під час бойових дій.

Довідка про обставини травми потрібна для:

- отримання додаткової винагороди у розмірі 100 тис. грн на стаціонарному лікуванні після поранення: саме ця довідка є підставою для виплати;
- проходження ВЛК та коректного причинного зв'язку поранення/травми із захистом Батьківщини (ВЛК буде визначати причинний зв'язок з урахуванням цієї довідки, і якщо її немає, то здебільшого поранення військового пов'язують не із захистом Батьківщини, а з проходженням військової служби);
- отримання матеріальної допомоги для вирішення соціально-побутових питань;
- ЕКОПФО та встановлення групи інвалідності чи відсотку втрати працездатності;
- виплати одноразової грошової допомоги у зв'язку з отриманням групи інвалідності або відсотку втрати працездатності.

Лікування за кордоном

Лікування українських військовослужбовців за кордоном здійснюється в межах програми медичної евакуації MEDEVAC (Medical Evacuation). Ця програма діє на весь період воєнного стану та шість місяців після його припинення/скасування. Вона передбачає:

- механізм направлення осіб, постраждалих внаслідок війни (зокрема і військовослужбовців), на безоплатне лікування до закордонних клінік;
- супровід під час лікування у закладі охорони здоров'я;
- повернення після завершення лікування.

Для ініціювання лікування за кордоном потрібно:

1. Пересвідчитися, що поранення/травма належить до переліку таких, що передбачають лікування за кордоном. Для цього знадобитися консультація профільного лікаря
2. Пройти ВЛК для визначення потреби у тривалому лікуванні за кордоном та отримати рішення ВЛК про таку потребу

Медичний огляд ВЛК обов'язково потрібен військовослужбовцям, які потребують тривалого лікування за кордоном та направляються на лікування за кордоном з метою отримання медичної та/або реабілітаційної допомоги.

Потреба у тривалому лікуванні визначається так:

- Якщо військовослужбовець перебуває на стаціонарному лікуванні, начальник (керівник) лікувального відділення робить подання на начальника (керівника) закладу охорони здоров'я щодо направлення на медичний огляд ВЛК для визначення потреби у тривалому лікуванні
- Якщо військовослужбовець не перебуває на стаціонарному лікуванні в закладах охорони здоров'я (установах) на медичний огляд ВЛК для визначення потреби в тривалому лікуванні направляє прямий начальник
- В медкарті військовослужбовця роблять відповідний запис, завірений підписом начальника медзакладу

Порядок дій після отримання рішення ВЛК:

1. Консультація з лікарем щодо належності до категорії пацієнтів, медична чи реабілітаційна допомога яким може надаватись за кордоном відповідно до критеріїв, визначених у наказі Міністерства охорони здоров'я України №574 від 05.04.2022 року.
2. Отримання направлення на медогляд ВЛК з метою визначення потреби у тривалому лікуванні за кордоном:
 - Від начальника закладу охорони здоров'я, якщо військовослужбовець перебуває на стаціонарному лікуванні
 - Від командира військової частини (якщо військовослужбовець перебуває у військовій частині) або командира ТЦК та СП (якщо військовослужбовець на обліку в ТЦК та СП, наприклад, під час відпустки)
3. У разі позитивного рішення щодо тривалого лікування за кордоном лікувальний заклад готує такі документи:
 - згода захисника України або його законного представника на лікування за кордоном з наданням однозначної згоди на обробку персональних даних, що стосуються медичної інформації;
 - згода на обробку та передачу персональних даних закладам охорони здоров'я іноземних держав відповідно до законодавства у довільній формі;
 - виписка з медичної карти амбулаторного (стаціонарного) хворого за формою, затвердженою МОЗ;
 - висновок про необхідність направлення на лікування за кордон
4. Лікарня надсилає підписані документи до державного органу, що входить до складу сектору безпеки і оборони, в якому служить захисник України (КМС, ДПСУ, СБУ, НГУ тощо).
5. Державний орган, що входить до складу сектору безпеки і оборони, наприклад, командування Медичних сил ЗСУ, розглядає пакет документів та скеровує його до Міністерства охорони здоров'я України.
6. Міністерство охорони здоров'я України формує запит до країн ЄС щодо лікування, обговорює умови транспортування. Після підтвердження з боку сторони, яка приймає, Міністерство охорони здоров'я України направляє

лист підтвердження на командування медичних сил України, Державну прикордонну службу України, Міністерство закордонних справ України.

7. Країна, яка приймає військовослужбовця, оплачує транспортування, супровід та перебування у клініці його та супроводжувальної особи. Супроводжувати військовослужбовця можуть: дружина або чоловік, один із батьків, один із дітей (в тому числі усиновлених).
8. Закордонна дипломатична установа України за кордоном (посольство, консульство) супроводжує військовослужбовця в межах своїх компетенцій.

Початок лікування військовослужбовців за кордоном визначений Окремим дорученням Міністра оборони України від 22.06.2024 р.:

- для військовослужбовців, які перебували на лікуванні за кордоном до 05.10.2023, термін перебування на лікуванні рахується від 05.10.2023;
- для військовослужбовців, яких направили на лікування після цієї дати, відлік починається з дати початку лікування за кордоном, зазначеної у медичних документах іноземних ЗОЗ та відміток прикордонних служб про перетин державного кордону.

Продовження лікування військовослужбовців за кордоном після чотирьох місяців перебування в іноземному ЗОЗ має відбуватися на підставі дистанційної ВЛК та висновку про потребу в продовженні лікування.

Загальний термін лікування військовослужбовців за кордоном зі збереженням грошового забезпечення не може перевищувати 12 місяців поспіль.

Після завершення лікування, країна, яка приймає, забезпечує повернення військовослужбовця до України. Для цього потрібно поінформувати Міністерство охорони здоров'я або ж звернутися до свого лікаря в закордонній лікарні з проханням сприяти поверненню в Україну.

Реабілітація

Військовослужбовці після пройденого лікування можуть продовжувати отримувати реабілітаційну допомогу за рішенням військово-лікарської комісії (ВЛК). Адже ВЛК, зокрема, визначає необхідність і умови застосування медико-соціальної реабілітації та допомоги військовослужбовцям.

Військовослужбовці можуть отримувати реабілітацію зокрема:

- у разі переведення з одного ЗОЗ до іншого як продовження після лікування
- у разі направлення до ЗОЗ за рішенням ВЛК або ж до самостійно обраного ЗОЗ
- самостійно звернувшись до лікарів у відпустці після поранення

Реабілітація можлива як в стаціонарних умовах, так і амбулаторно чи вдома.

Виплати під час лікування та реабілітації

Перш за все, військовий продовжує отримувати своє базове місячне грошове забезпечення (орієнтовно щонайменше 20 130 грн). Термін виплати грошового забезпечення на лікуванні:

- після чотирьох місяців безперервного лікування/відпустки для лікування – ГЗ виплачується, якщо є висновок ВЛК про подальше лікування;

- після 12 місяців безперервного лікування/відпустки для лікування — виплата ГЗ припиняється.

Загальний термін безперервного перебування військовослужбовця в закладах охорони здоров'я та у відпустці для лікування зі збереженням грошового та матеріального забезпечення не може перевищувати 12 місяців поспіль.

Під час лікування за кордоном військовий також отримує ГЗ протягом 12 місяців безперервного лікування. В цей період враховується лікування/відпустка для лікування в Україні, якщо не було перерви перед лікуванням за кордоном.

Також поранений має право на отримання **додаткової винагороди у розмірі 100 000 грн** на місяць пропорційно, якщо це стаціонарне лікування або стаціонарна реабілітація у ЗОЗ та поранення пов'язане із захистом Батьківщини. Під час лікування чи реабілітації вдома або амбулаторно виплата бойових не здійснюється.

Отримувати бойові можна і під час відпустки для лікування за умови, що поранення тяжке та пов'язане із захистом Батьківщини.

Додатково військовий може отримати **матеріальну допомогу для вирішення соціально-побутових питань** у розмірі одного місячного грошового забезпечення на підставі отримання поранення (контузії, травми, каліцтва), пов'язаного із захистом Батьківщини, отриманого під час виконання завдань у період дії воєнного стану;

Також протягом року має бути здійснена виплата **оздоровчих коштів** у розмірі одного місячного грошового забезпечення. На цю грошову допомогу мають право абсолютно усі військовослужбовці один раз на рік.

Додатково можлива грошова допомога на місцевому рівні — від міської, сільської чи селищної ради та/або від обласної військової адміністрації. Це **регіональні програми підтримки**. Точний перелік підстав для виплати потрібно дізнаватися безпосередньо на місці. Також варто уточнити, чи можливо військовому отримувати виплати одночасно за різними програмами (наприклад, виплату від міста та виплату від області). Щодо розміру виплати, то суми варіюються від кількох тисяч до 50 тис. грн, залежно від регіону та підстав для виплати. Є випадки, коли в регіональних програмах виплата взагалі не передбачена.

Спеціальні правила виплати грошового забезпечення встановлені для тих, хто **вже не перебуває на стаціонарному лікуванні**, але у зв'язку з пораненням, пов'язаним із захистом Батьківщини, визнані ВЛК **обмежено придатними до військової служби або непридатними до військової служби з переоглядом через 6-12 місяців** (абз.7 п. 1 -1 [Постанови КМУ №168](#)):

- впродовж перших двох місяців — у розмірі місячного ГЗ, яке військовослужбовці отримували за займаними посадами до зарахування в розпорядження — мінімум 20 130 грн ;
- після двох місяців — у розмірі окладу за військовим званням, надбавки за вислугу років — близько 600-800 грн/міс та додаткової винагороди в розмірі 20 100 грн щомісяця.

Протезування для військових

Отримати протез в Україні можна безоплатно за державною програмою, яка реалізується Фондом соціального захисту осіб з інвалідністю. Першочергово протезування передбачено для військовослужбовців, які захищали Батьківщину.

Право на отримання грошової допомоги на протезування та/або ортезування кінцівки може бути використано учасником бойових дій:

- один раз на п'ять років для протезування верхньої кінцівки;
- один раз на шість років для протезування/ортезування нижньої кінцівки;
- два рази на рік для забезпечення лайнерами із силіконової або гелевої композиції для кукс верхніх та нижніх кінцівок.

Компенсація протезування можлива як в Україні, так і за кордоном, якщо відсутні відповідні засоби протезування в нашій державі.

Детальніше у розділі «Правового навігатора» від «Принципу»: [Протезування військових](#).

Допоміжні засоби реабілітації (ДЗР)

До ДЗР, якими забезпечують військовослужбовців, належать:

- протезно-ортопедичні вироби, у тому числі ортопедичне взуття;
- спеціальні засоби для самообслуговування та догляду;
- допоміжні засоби для особистої рухомості, переміщення та підйому;
- засоби для пересування;
- меблі та оснащення;
- спеціальні засоби для орієнтування, спілкування та обміну інформацією.

Військовослужбовцям можуть оплатити самостійно придбані засоби реабілітації, а установами, які виконали індивідуальні заявки, – здійснити безготівкове перерахування (відшкодування).

Куди подавати заяву про забезпечення засобом реабілітації

Заява про забезпечення засобом реабілітації (виплату компенсації) у паперовій або електронній формі може бути подана:

- до структурного підрозділу з питань соціального захисту населення або до уповноваженої посадової особи з питань соціального захисту виконавчого органу сільської, селищної, міської ради;
- до центру надання адміністративних послуг;
- через електронний кабінет особи з інвалідністю, іншої особи у банку даних;
- через Єдиний державний веб-портал електронних послуг (за наявності технічної можливості);
- до територіального відділення Фонду.

3. Військово-лікарська комісія

Система ВЛК у ЗСУ

Відповідно до [Наказу МОУ № 402](#), яким врегульована вся процедура військово-лікарської комісії, існують два види ВЛК: штатні та позаштатні.

Штатні військово-лікарські комісії, до яких належать Центральна військово-лікарська комісія Збройних Сил України (м. Київ) (далі ЦВЛК); військово-лікарські комісії регіону (розташовані у м. Львів, м. Харків, м. Дніпро, м. Одеса, м. Вінниця).

Також є позаштатні постійні військово-лікарські комісії, до яких належать: госпітальні військово-лікарські комісії; гарнізонні військово-лікарські комісії; лікарсько-льотні комісії; військово-лікарська комісія Десантно-штурмових військ Збройних Сил України, військово-лікарські комісії територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки; військово-лікарська комісія Сухопутних військ Збройних Сил України, військово-лікарська комісія Сил спеціальних операцій Збройних Сил України, військово-лікарські комісії державних, комунальних закладів охорони здоров'я з правами госпітальної військово-лікарської комісії.

До складу військово-лікарської комісії входять лікарі-фахівці за напрямками: хірург, терапевт, невропатолог, окуліст, отоларинголог, гінеколог, а за медичними показниками – і лікарі під час проходження. Обов'язково під час військово-лікарської комісії виконують загальні аналізи крові та сечі, ЕКГ, рентгенологічне обстеження органів грудної клітки.

Етапи проходження ВЛК:

1. Начальник медичної служби військової частини надає військовослужбовцю направлення на ВЛК на бланку військової частини за підписом командира військової частини. В окремих випадках (наприклад, якщо військовослужбовець та начальник медичної служби перебувають у різних віддалених місцях), направлення на ВЛК можуть надіслати на заклад охорони здоров'я чи ТЦК та СП засобами електронного документообігу
2. Начальник медичної служби військової частини дистанційно записує в електронну чергу через систему «Е-черга» на прийом до посадової особи військово-лікарської комісії та зазначає час та дату, на який військовослужбовцю потрібно прибути до закладу охорони здоров'я. Якщо цього не відбулося (наприклад, військова частина виконує завдання у зоні, де немає зв'язку), військовослужбовцю необхідно прибути до закладу охорони здоров'я з направленням та звернутись до реєстратури медичного закладу
3. В реєстратурі закладу охорони здоров'я військовослужбовцю повинні надати:
 - картку обстеження та медичного огляду, яку надалі будуть заповнювати лікарі
 - корінці на прийом до усіх необхідних лікарів
 - інформацію про розташування кабінетів
 - а також записати на прийом в електронну чергу (в тих закладах і до тих лікарів, для ця форма запису впроваджена)

4. Порядок проходження: спочатку необхідно здати усі визначені аналізи та пройти обстеження. Потім — огляд лікарів. Кожен лікар після огляду складає висновок про стан здоров'я військовослужбовця та обов'язково підписує і завіряє його печаткою
5. Комісія ВЛК розглядає медичну справу військовослужбовця та ухвалює відповідну постанову
6. Секретар ВЛК надає висновок ВЛК військовослужбовцю

Постанови ВЛК оформлюються двома основними видами документів:

- свідоцтвом про хворобу:
 - на військовослужбовців, визнаних непридатними до військової служби
 - на військовослужбовців, визнаних непридатними до військової служби з переоглядом через 6-12 місяців
- довідкою військово-лікарської комісії — в усіх інших випадках.

Висновок/постанова ВЛК — це загальні назви документів. Конкретні документи, які військовий отримає на руки, називають довідкою ВЛК або свідоцтвом про хворобу.

ВЛК можуть видавати кілька примірників самих висновків (2-3, інколи 4 однакових рішень з підписами та печатками). Це все оригінальні примірники, які потрібні для різних органів та процесів (для військової частини або ж для отримання ОГД).

ВЛК може ухвалити рішення про **потребу у відпустці для лікування** на 30, 45 або 60 днів. У такому разі виплата грошового забезпечення продовжується разом із нарахуванням додаткової винагороди, якщо поранення тяжке та пов'язане із захистом Батьківщини.

Якщо ВЛК визначила потребу у відпустці для лікування, військовослужбовцю не треба повертатися назад до частини, аби оформити відпустку. Для цього потрібно звернутися до ТЦК та СП для отримання документів з військової частини щодо надання відпустки.

Електронний документообіг між ЗОЗ/ВЛК, військовими частинами та ТЦК та СП, затверджений [Постановою Кабінету Міністрів України від 23 серпня 2023 р. № 901](#), дозволяє автоматизувати цей процес.

Поранений військовослужбовець має обов'язково пройти ВЛК до:

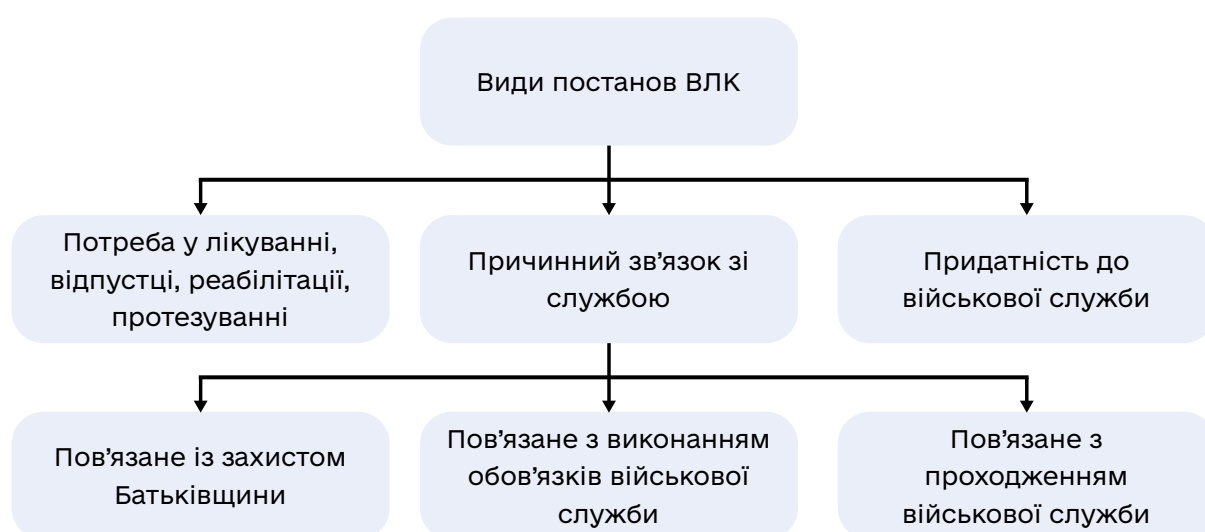
До 4-х місяців лікування

Огляд ВЛК з метою визначення потреби у тривалому лікуванні проводиться не пізніше ніж через 4 місяці від початку лікування. У разі якщо прогавити проходження ВЛК на цьому етапі, то зупиниться нарахування виплат. На цьому етапі також є можливим дистанційне ВЛК під час лікування за кордоном

До 12-х місяців лікування

Загальний час безперервного перебування військовослужбовця у ЗОЗ, у відпустці для лікування у зв'язку з хворобою та/або відпустці для лікування після поранення (контузії, травми або каліцтва) із збереженням грошового та матеріального забезпечення не може перевищувати 12 місяців поспіль. Не пізніше закінчення строку військовослужбовець направляється на ВЛК з метою визначення придатності до військової служби.

ДИСТАНЦІЙНЕ ВЛК

Можливість дистанційного огляду та ухвалення постанови ВЛК визначена для випадків, коли військовий проходить лікування поза межами України, зокрема після поранення (контузії, травми або каліцтва).

Критична причина проведення такого ВЛК – необхідність дотриматися строків (до 4-х або 12-ти місяців лікування), аби не втратити належні виплати чи пройти оцінку придатності до подальшої служби.

Основна складність: переклад і належне оформлення медичних документів, отриманих за кордоном, для надання їх до ВЛК в Україні.

Контроль за проходженням дистанційного ВЛК зазвичай здійснює служба супроводу, щоб військовий не пропустив строки й мав змогу своєчасно надати всі необхідні документи.

Контроль:

- ☑ Щомісячно до 3 числа уточнювати в стройовій службі про включення поранених до наказів командира військової частини.
- ☑ За 15 днів до спливу чотирьох місяців уточнювати питання щодо проходження ВЛК та отримання висновку з метою своєчасної та повної виплати грошового забезпечення.

4. ЕКОПФО

Порядок проходження ЕКОПФО визначено [постановою КМУ №1338 «Деякі питання запровадження оцінювання повсякденного функціонування особи»](#). Для проходження оцінювання повсякденного функціонування, потрібно отримати направлення за алгоритмом:

1. Якщо військовий на стаціонарному лікуванні після поранення (травми, каліцтва чи захворювання) і вже пройшов ВЛК, то на оцінювання повсякденного функціонування його направляє його лікар або голова ВЛК

- Потрібно звернутися до лікаря (якщо лікувався з приводу травми — до травматолога, якщо з приводу поранення — до хірурга або до травматолога (залежно від ураження кісток скелета), якщо з приводу серцево-судинних захворювань — до кардіолога тощо);
- Підготувати документи, яких ще немає в електронній системі (наприклад, старі виписки або висновки).
- Лікар формує електронне направлення, зазначивши в ньому необхідну інформацію та додає всі документи для розгляду експертною командою.

2. Якщо військовослужбовець перебуває у військовій частині:

Посадові особи військової частини не мають повноважень направити військовослужбовця безпосередньо на ЕКОПФО, це повноваження:

- лікаря (профільного або сімейного, якщо немає доступу до профільного фахівця);
- ВЛК

Тому військовий має:

- за можливості пройти ЕКОПФО під час відпустки за станом здоров'я, коли він може звернутися до свого лікаря;
- під час перебування у військовій частині, звернувшись до начальника медичної служби військової частини з проханням:
 - або направити на ВЛК, яка має право оформити направлення на ЕКОПФО;
 - або направити на консультацію до профільного лікаря, який після огляду зможе сформулювати електронне направлення на ЕКОПФО.

3. Після звільнення з військової служби, направлення на оцінювання повсякденного функціонування надає сімейний/профільний лікар, для якого потрібно підготувати усі необхідні документи.

- лікар формує електронне направлення, зазначивши в ньому всю необхідну інформацію та додає всі документи для розгляду експертною командою.

Документи для ЕКОПФО:

- паспорт та РНОКПП;
- посвідчення особи (військовий квиток/посвідчення офіцера/службове посвідчення);

- військово-облікові документи (довідка про проходження військової служби, витяг з послужного списку) або їхні копії;
- свідоцтво про хворобу, довідку ВЛК або витяг з протоколу засідання штатної ВЛК про встановлення причинного зв'язку захворювань, травм (поранень, контузій, каліцтв);
- медичну документацію, оригінали (виписки з амбулаторної карти ф.025/о, виписки з історії хвороби стаціонарного хворого ф.027/о, результати лабораторних, інструментальних, променевих обстежень, консультативні висновки профільних обласних спеціалістів тощо).

Коли може знадобитися ЕКОПФО

Якщо поранення, травма чи захворювання військовослужбовця призвели до значних порушень функцій організму, його/її можуть направити на ЕКОПФО для визначення:

- Групи інвалідності (якщо є незворотні порушення здоров'я), або
- Відсотка втрати працездатності.

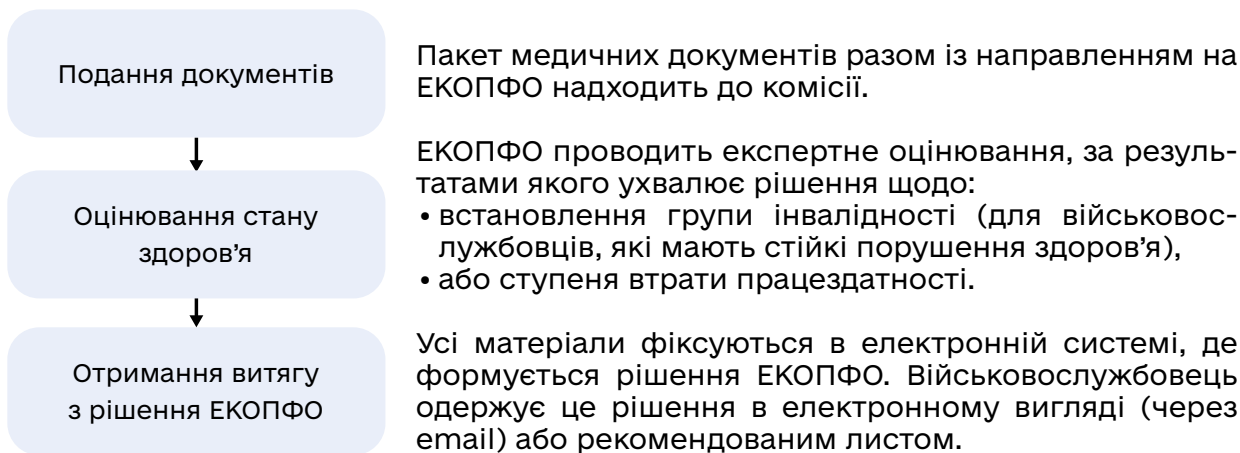
Хто направляє на ЕКОПФО

Якщо ВС **проходить стаціонарне лікування** – лікуючий лікар або голова ВЛК після проведення військово-лікарської експертизи

Якщо військовослужбовець **знаходиться у військовій частині**, то він повинен звернутися з рапортом до безпосереднього командира для проходження обстеження та подальшого направлення (**Армія+**)

Військовослужбовця, який **звільнився з військової служби** – сімейний лікар

Розгляд справи та отримання рішення

Наслідки встановлення інвалідності

Військовослужбовець, якому встановлено групу інвалідності, має право:

- Звільнитися зі служби за інвалідністю. Для цього потрібно подати відповідний рапорт до своєї військової частини.
- Продовжити службу (за бажанням). Можливе проходження подальшої військової служби з урахуванням індивідуальних обмежень, визначених станом здоров'я.

Якщо встановлено ступінь втрати працездатності (без визначення групи інвалідності), військовослужбовець зазвичай продовжує служити або може бути визнаний непридатним/ придатним до служби в частинах забезпечення..., залежно від висновку ВЛК.

Роль служби супроводу

Інформування

Надати військовослужбовцю або його родині (за потреби) алгоритм проходження ЕКОПФО

Супровід

Допомогти у вирішенні питань щодо необхідних документів

Контроль

Стежити, чи боєць отримує рішення вчасно, і за потреби скеровувати до надавачів правничої допомоги

Координація

У разі встановлення інвалідності та звільнення – надати військовому інформацію про соціальний захист і підтримку, якими він може скористатись у цивільних органах.

Виплати після ЕКОПФО

Якщо у військовослужбовця є встановлена інвалідність, отримана внаслідок поранення (контузії, травми, каліцтва), пов'язаного із захистом Батьківщини, він має право на **матеріальну допомогу для вирішення соціально-побутових питань** у розмірі одного місячного грошового забезпечення.

Після проходження ЕКОПФО можна розрахувати на **одноразову грошову допомогу у зв'язку з встановленою інвалідністю або відсотком втрати працездатності**. Порядок виплати ОГД регулюється Постановою КМУ №975 та Постановою КМУ №336.

Право на одноразову грошову допомогу у разі встановлення інвалідності мають:

- військовослужбовці, а також особи, звільнені з військової служби, які отримали поранення, травму, контузію, каліцтво або захворювання, пов'язані з виконанням обов'язків військової служби/ захистом Батьківщини або з проходженням військової служби.

Мають право на ОГД у разі встановлення часткової втрати працездатності:

- військовослужбовці, які отримали поранення, травму, контузію, каліцтво або захворювання, які пов'язані з виконанням обов'язків військової служби/ захистом Батьківщини;
- особи, звільнені з військової служби, за умови, що часткову втрату працездатності у зв'язку з виконанням обов'язків військової служби/ захистом Батьківщини, встановлено протягом 1 року після звільнення зі служби.

Якщо втрата працездатності без встановлення інвалідності пов'язана лише з проходженням військової служби (без прямого зв'язку з виконанням обов'язків чи захистом Батьківщини), **виплата ОГД не передбачена**.

Від чого залежить розмір ОГД:

- встановлення групи інвалідності або ж втрати працездатності;
- від розміру прожиткового мінімуму, встановленого станом на 1 січня року, в якому вперше встановлена інвалідність або втрата працездатності;
- від причинного зв'язку.

Призначення та виплати одноразової грошової допомоги не здійснюються, якщо інвалідність чи часткова втрата працездатності військовослужбовця стали наслідком:

- вчинення ним кримінального чи адміністративного правопорушення;

- перебування в стані алкогольного, наркотичного чи токсичного сп'яніння;
- умисного самоушкодження.

Документи для отримання ОГД:

- заява про виплату;
- згода на обробку персональних даних;
- копія військового квитка (для іноземців);
- завірені (печаткою військової частини або нотаріально) копії:
 - довідки МСЕК або витягу з рішення ЕКОПФО про встановлену інвалідність або ступінь втрати працездатності (а також про первинно встановлену інвалідність у разі переогляду);
 - постанови військово-лікарської комісії щодо встановлення причинного зв'язку поранення (контузії, травми, каліцтва) чи захворювання;
 - довідки про обставини поранення (контузії, травми або каліцтва);
 - паспорту або документа, що посвідчує особу;
 - реєстраційного номера облікової картки платника податків.

Куди звертатися для отримання одноразової грошової допомоги

Заяву з документами для виплати ОГД військовослужбовці подають до військової частини за місцем служби.

Особи, звільнені з військової служби у Збройних силах України, — до територіального центру комплектування та соціальної підтримки (ТЦК та СП).

Особи, які проходили службу в інших військових формуваннях (НГУ, СБУ, СЗР, ГУР МОУ, ДПСУ тощо) — безпосередньо до цих формувань.

Розмір ОГД, якщо інвалідність або втрата працездатності встановлені у 2026 році:

Для військовослужбовців та осіб, звільнених з військової служби, інвалідність яких пов'язана:

- з виконанням обов'язків військової служби або захистом Батьківщини:
 - I група — 400-кратний прожитковий мінімум (1 331 200 грн);
 - II група — 300-кратний прожитковий мінімум (998 400 грн);
 - III група — 250-кратний прожитковий мінімум (832 000 грн).
- у зв'язку з проходженням військової служби:
 - I група — 120-кратний прожитковий мінімум (399 360 грн);
 - II група — 90-кратний прожитковий мінімум (299 520 грн);
 - III група — 70-кратний прожитковий мінімум (232 960 грн).

Часткова втрата працездатності:

- якщо втрата працездатності пов'язана з виконанням обов'язків військової служби чи захистом Батьківщини, залежно від відсотка її втрати, передбачені виплати у розмірі від 70-кратного прожиткового мінімуму. Наприклад, $15\% \times 70 \times 3\,328 = 34\,944$ грн

Окремо варто звернути увагу на випадки повторної виплати ОГД:

- У разі зміни групи інвалідності або її причинного зв'язку, що дає право на отримання одноразової грошової допомоги в більшому розмірі, надалі призначається доплата з урахуванням раніше виплачених сум.
- У разі встановлення більшого ступеня втрати працездатності чи зміни його причинного зв'язку, що дає право на отримання одноразової грошової допомоги в більшому розмірі, виплата допомоги здійснюється з урахуванням раніше виплачених сум (крім випадків поранення, травми, контузії, каліцтва, отриманих у різний період часу, за якими виплата допомоги здійснюється окремо, без урахування раніше виплачених сум).

Терміни отримання ОГД — здебільшого виплата відбувається протягом чотирьох місяців з дати подання документів. Терміни можуть збільшитись через додаткове опрацювання документів.

Детальніше у «Правовому навігаторі» від «Принципу» в розділі [«Встановлення групи інвалідності»](#).

5. Звільнення зі служби за станом здоров'я

Військовослужбовці, які отримали поранення та їм було встановлено групу інвалідності або визнано непридатними до служби чи тимчасово непридатними з переоглядом 6-12 місяців, можуть звільнитися зі служби за станом здоров'я.

Тобто існують такі підстави для звільнення за станом здоров'я як:

- непридатність чи тимчасова непридатність до проходження військової служби за висновком ВЛК;
- наявність інвалідності за рішенням ЕКОПФО чи МСЕК.

Оцінка придатності до служби та повсякденного стану функціонування особи — це різні процедури (військова та цивільна відповідно) зі своїми правилами, на підставі різних критеріїв і можуть мати різні результати. Наприклад, особу з III групою інвалідності можуть визнати придатною до проходження служби. Однак будь-яка група інвалідності дає підстави для звільнення зі служби, навіть якщо ВЛК визнає особу придатною.

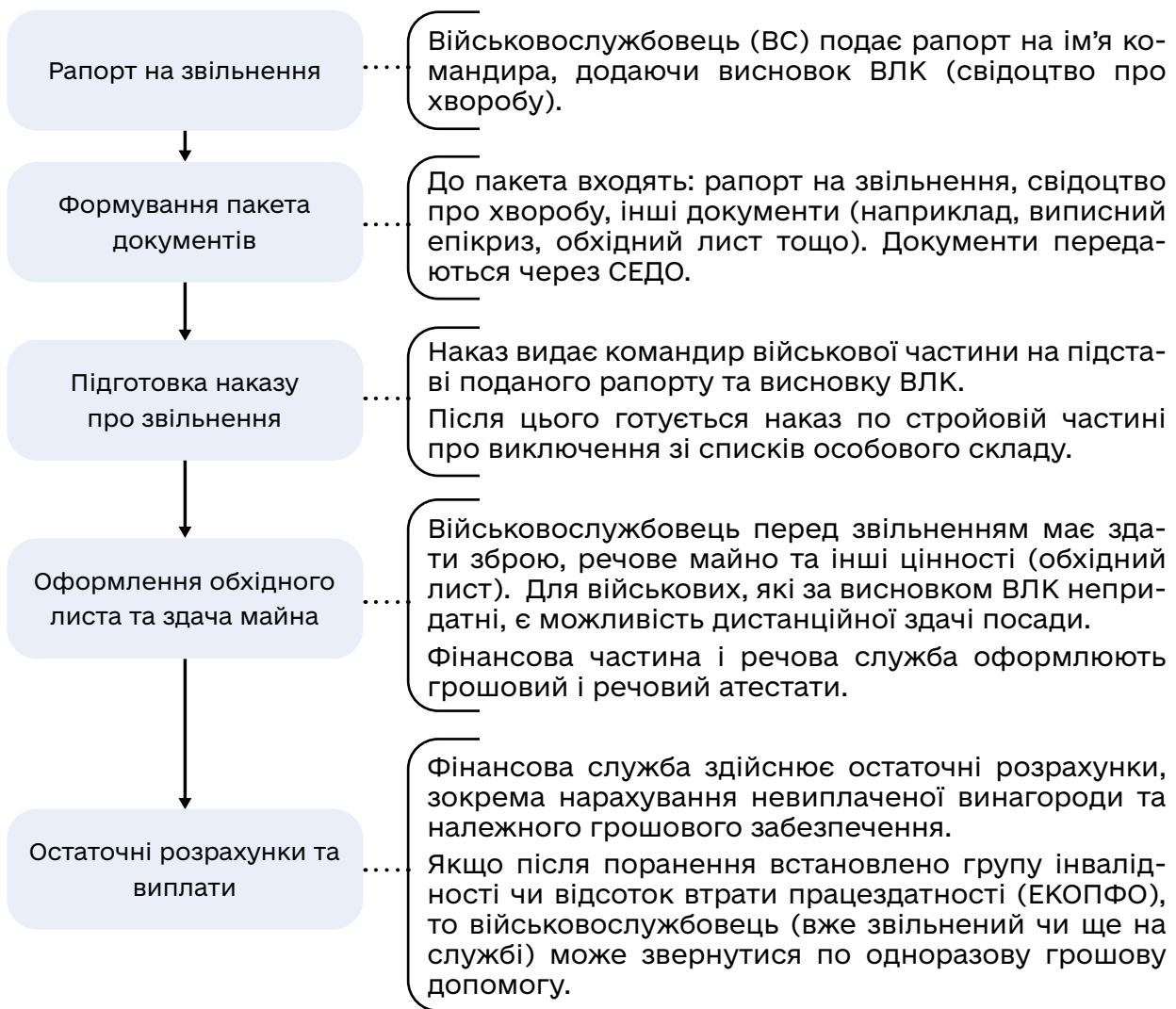
Законодавство для військових із системи МОУ гарантує для визнаних непридатними чи тимчасово непридатними військових процедуру дистанційного звільнення. П.9.1.5 [Положення про військове \(корабельне\) господарство Збройних Сил України визначає](#), що під час дії особливого періоду та воєнного стану, здавання й приймання справ та посади здійснюють комісійно за участі того, хто приймає, без участі особи, яка має здати посаду, у разі визнання військовослужбовця непридатним до військової служби з виключенням з військового обліку або непридатним до військової служби із переоглядом через 6-12 місяців.

Це означає, що військовим не потрібно повертатися в частину, аби здавати майно, посаду та отримувати наказ про виключення зі списків особового складу військової частини. Це відбувається лише за бажанням військового. В іншому випадку всі ці процедури відбуваються дистанційно.

Підстава для звільнення

- Висновок ВЛК про непридатність до військової служби. За постановою «Непридатний» звільнення має бути реалізоване негайно.
- Висновок ВЛК про тимчасову непридатність на 6–12 місяців та бажання військовослужбовця звільнитися до завершення строку (шляхом подання рапорту).

Основні кроки

Служба супроводу виконує координувальну роль, забезпечуючи підтримку військовослужбовця (або його родини), щоб звільнення за станом здоров'я не затягувалося й супроводжувалося вчасним оформленням усіх необхідних документів та отриманням належних виплат.

(Не) Продовження служби

Військовослужбовці, які за висновком ВЛК є непридатними, мають право продовжити службу, однак лише за контрактом. Під час мобілізації та дії правового режиму воєнного стану Переліки посад, що можуть бути заміщені військовослужбовцями, які визнані військово-лікарськими комісіями непридатними за станом здоров'я до військової служби, **не застосовуються**. Призначення на посади таких військовослужбовців здійснюється за клопотанням командира (керівника) посадовими особами відповідно до номенклатури посад для призначення військовослужбовців.

Особи з інвалідністю не звільняються з війська одразу після отримання такого статусу як непридатні. Після отримання інвалідності (! не відсотка втрати працездатності) поранений може ухвалити рішення звільнитися зі служби в будь-який момент. Тобто ця підстава для звільнення діє лише за бажання військовослужбовця, а не в обов'язковому порядку.

Також звертаємо увагу щодо **оформлення відстрочки після звільнення** за станом здоров'я:

- непридатний — відбувається виключення з військового обліку, тому оформлювати відстрочку не потрібно;
- непридатний на 6-12 місяців — після звільнення потрібно оформити відстрочку на період дії цього висновку ВЛК;
- інвалідність — після звільнення потрібно оформити відстрочку на той час, коли встановлена інвалідність (до переогляду або безстроково).

Виплати після звільнення зі служби

- грошове забезпечення;
- грошова компенсація вартості за неотримане речове майно (на практиці мобілізованим виплачується тільки на підставі рішення суду);
- одноразова грошова допомога мобілізованим (4 % місячного грошового забезпечення за кожний повний календарний місяць служби);
- грошова компенсація за невикористану щорічну та додаткові відпустки;
- одноразова грошова допомога (50 % місячного грошового забезпечення за кожний повний календарний рік служби при звільненні за станом здоров'я);
- грошова допомога для оздоровлення;
- матеріальна допомога для розв'язання соціально-побутових питань

Детальніше про ці виплати — розділ [«Грошове забезпечення військових»](#) у [«Правовому навігаторі»](#).

6. Алгоритм дій служби супроводу військової частини в разі поранення військовослужбовця

1. Щоденне отримання інформації від медичної служби військової частини про поранення військовослужбовця, шляхом отримання копії первинної медичної картки форми 001/о, або в іншому вигляді, який міститиме необхідну інформацію про бійця, тип його поранення тощо

Форма первинної медичної картки №001/о визначена наказом Міністерства оборони України від 31.12.2024 №879 «Про затвердження форм первинної облікової документації, що використовується під час надання тактичної догоспітальної допомоги та медичної допомоги на догоспітальному етапі під час ведення воєнних (бойових) дій та підготовки сил безпеки і сил оборони до застосування за призначенням».

2. Внесення в день отримання інформації про поранених актуальних контактних даних до бази даних служби супроводу.
3. Отримання актуального контакту в службі персоналу військової частини (підрозділі).
4. Здійснення першої комунікації з пораненим військовослужбовцем (уточнення місця його перебування, стану, потреб тощо), надалі організація щомісячної комунікації з військовослужбовцем щодо уточнення його стану та потреб. Якщо не вдається зв'язатися з пораненим військовослужбовцем, фахівець служби супроводу військової частини контактує з фахівцем служби супроводу в закладі охорони здоров'я для допомоги в налагодженні комунікації.
5. Отримання контактів родини у службі персоналу військової частини (підрозділі) та повідомлення родині про обставини поранення, місце перебування пораненого у випадку, якщо поранений військовослужбовець перебуває у стані без свідомості

6. Контроль за внесенням стройовою частиною військової частини відомостей про пораненого до наказу командира військової частини про поранення

Наказ командира військової частини про загибель, поранення (контузію, травму, каліцтво) військовослужбовця видається на підставі рапорту командира підрозділу, журналу бойових дій, бойового донесення, картки передового району, первинної медичної картки (форма №001) тощо.

7. Здійснення контролю за виготовленням медичною службою військової частини довідки про обставини травми (поранення, контузії, каліцтва) та на підставі наказу про поранення, протягом 5 днів з дня отримання військовослужбовцем первинної медичної картки форми 001, а за її відсутності — довідки про перебування в закладі охорони здоров'я, її направлення через СЕДО до закладу охорони здоров'я

Довідку про обставини травми (поранення, контузії, каліцтва) формує начальник медичної служби та затверджує підписом командир в/ч на підставі наказу командира військової частини про отримання поранення (травми, контузії, каліцтва) військовослужбовцем (Стаття 260 Статуту внутрішньої служби ЗСУ).

Форма довідки про обставини травми (поранення, контузії, каліцтва) визначена додатком 5 до Положення про військово-лікарську експертизу в

Збройних Силах України, затвердженого наказом Міністерства оборони України від 14.08.2008 №402.

29

8. Контроль відновлення у разі потреби – через ТЦК та СП за розташуванням військової частини, особистих, військово – облікових документів пораненого військовослужбовця
9. Організація контролю за перебуванням пораненого у лікувальному закладі, отримання довідки про лікування, яка видається закладом охорони здоров'я
10. Щомісячний контроль за внесенням до рапорту командира підрозділу на виплату додаткової винагороди військовослужбовця, який у зв'язку з пораненням перебуває на стаціонарному лікуванні
11. Щомісячний контроль за внесенням строювою частиною до наказу про виплату додаткової винагороди військовослужбовця, який у зв'язку з пораненням перебуває на стаціонарному лікуванні
12. За потреби інформувати про можливість та алгоритм дій для лікування за кордоном
13. Уточнення у пораненого військовослужбовця інформації щодо ВЛК (4 міс., 12 міс.), організація взаємодії з фахівцем служби супроводу в закладі охорони здоров'я, якщо військовослужбовець неpritомний
14. За потреби контроль за дистанційним ВЛК за кордоном
15. Інформування пораненого про порядок проходження ЕКОПФО та оформлення ОГД
16. За потреби інформувати про реабілітаційні центри та протезування
17. Інформування пораненого військовослужбовця про порядок звільнення з військової служби за наявності підстав, в т.ч. шляхом подання документів засобами електронного документообігу
18. Інформування пораненого військовослужбовця про соціальний захист і підтримку ветеранів

7. Основні НПА сценарію

	Назва	Суть
Закон України	Статут внутрішньої служби Збройних Сил України	Врегульовує питання видачі Довідки 5 та право не прибувати до ВЧ для її отримання
Закон України	Про військовий обов'язок і військову службу	Встановлює підстави для звільнення з військової служби
Указ Президента	Положення про проходження громадянами України військової служби у Збройних Силах України	Закріплює процедуру звільнення зі служби
Постанова КМУ №901	Порядок здійснення в особливий період обміну медичними та іншими документами військовослужбовців між закладами охорони здоров'я державної та комунальної власності, ВЧ і ТЦК та СП від 23.08.2023	Визначає механізм здійснення в особливий період обміну медичними та іншими документами між ЗОЗ, в яких військові перебували (перебувають) на лікуванні, та військовими частинами, а також ТЦК та СП

Постанова КМУ №411	Про забезпечення організації направлення осіб із складових сил оборони та сил безпеки, постраждалих у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, на лікування за кордон	Врегульовує направлення та лікування за кордоном
Постанова КМУ №704	Про грошове забезпечення військовослужбовців, осіб рядового і начальницького складу та деяких інших осіб від 30.08.2017	Правова основа для виплати матеріальної допомоги та оздоровчих
Постанова КМУ №168	Питання деяких виплат військовослужбовцям, особам рядового і начальницького складу, поліцейським та їх сім'ям під час дії воєнного стану від 28.02.2022	Закріплює правила та вимоги до виплати додаткової винагороди
Постанова КМУ №1338	Деякі питання запровадження оцінювання повсякденного функціонування особи від 15.11.2024	Встановлює процедуру ЕКОПФО
Постанова КМУ №975	Про затвердження Порядку призначення і виплати одноразової грошової допомоги [...] від 25.12.2013	Щодо виплати ОГД у зв'язку з інвалідністю чи втратою працездатності
Постанова КМУ №1306	Деякі питання забезпечення допоміжними засобами реабілітації від 7 грудня 2023 р.	Регулює процес отримання ДЗР
Постанова КМУ №321	Про затвердження Порядку забезпечення допоміжними засобами реабілітації [...] від 05.04.2012	Закріплює форму висновку ВЛК про необхідність забезпечення протезним виробом
Наказ МОУ №879	Про затвердження форми первинної облікової документації No 001/о «Первинна медична картка» та Інструкції щодо її заповнення від 31.12.2024	Запровадження Первинної медичної картки (ПМК) замість форми 100, можливість її заповнення та подачі в електронному вигляді
Наказ МОУ №402	Положення про військово-лікарську експертизу в Збройних Силах України	Закріплює процедуру проходження ВЛК
Наказ МОУ №594	Перелік посад, що можуть бути заміщені військовослужбовцями, які визнані військово-лікарськими комісіями непридатними до військової служби від 02.09.2024	Закріплює можливість непридатних проходити службу
Наказ МОУ №260	Порядок виплати грошового забезпечення військовослужбовцям Збройних Сил України та деяким іншим особам від 07.06.2018	Встановлює порядок виплати матеріальної допомоги та оздоровчих
Наказ МОУ №300	Про затвердження Положення про військове (корабельне) господарство Збройних Сил України	Стосується обліку майна
Наказ МОЗ №574	Про затвердження Критеріїв направлення громадян України для лікування за кордон [...] від 05.04.2022	Ці критерії визначають категорії пацієнтів, медична та реабілітаційна допомога яким може надаватися за кордоном
Наказ МОЗ №370	Про затвердження Класифікатора розподілу травм за ступенем тяжкості	Містить визначення ступеня тяжкості травм
Окреме доручення Міністра оборони України від 04.01.2026 року № 38/уд	—	Регулює підстави виплати матеріальної допомоги, зокрема, і на вирішення соціально-побутових питань у 2026 році

A full-page photograph of a soldier in camouflage gear running across a field. The soldier is carrying an assault rifle and has a tactical vest. In the background, another soldier is visible, and the terrain is hilly under a cloudy sky.

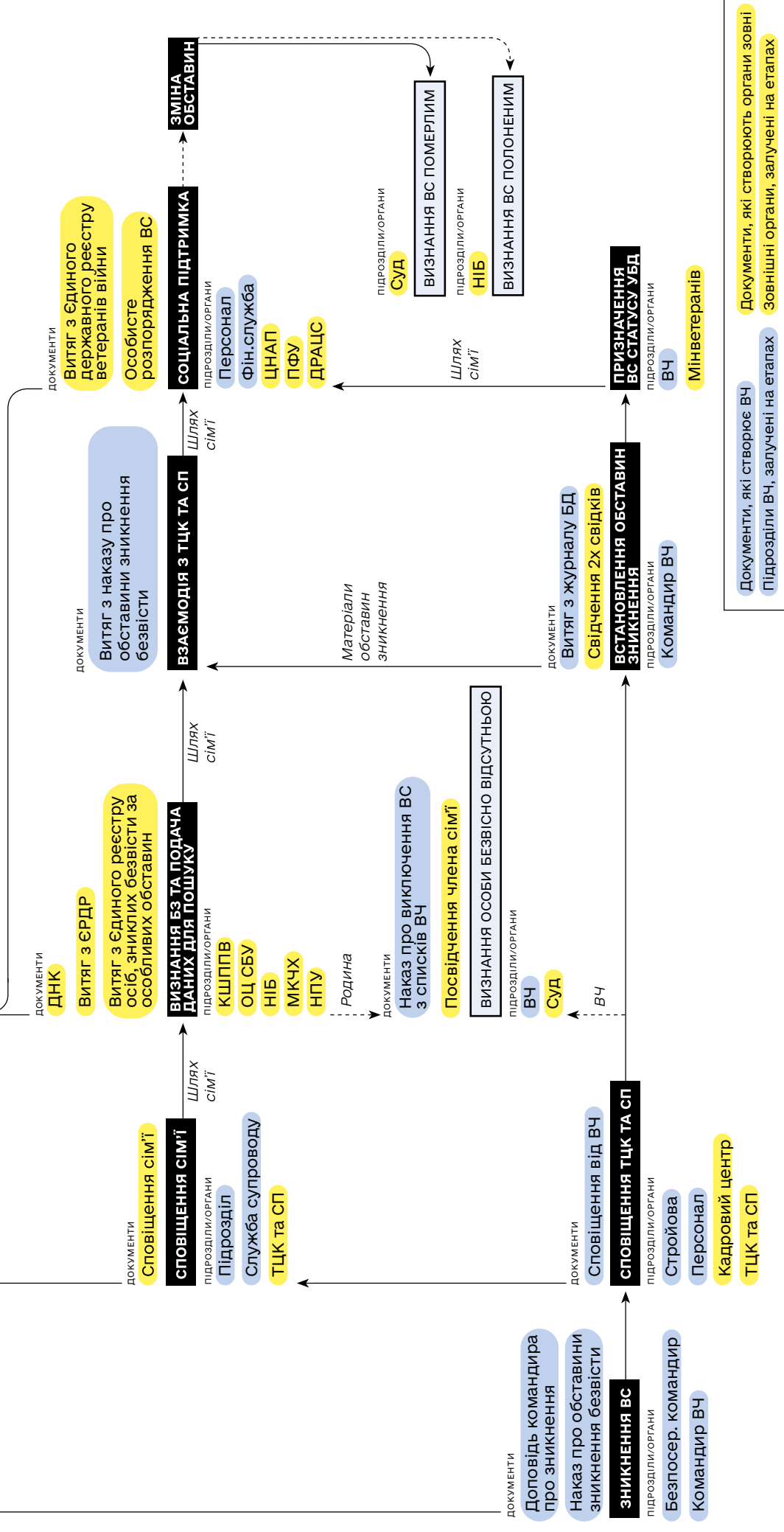
Розділ II. Сценарій: Зникнення безвісти

фото: 24 ОМБр імені короля Данила

СЛУЖБАМ СУПРОВОДУ

- 1. Налагодити отримання інформації
- 2. Внести інформацію до електронної бази даних служби супроводу
- 3. Встановити ТЦК та СП та перевірити факт їх сповіщення
- 4. Контроль видачі наказу про службове становище
- 5. 1-й контакт з сім'єю про першочергові дії

- 6. Ведення обліку про КП в електронній базі даних служби супроводу
- 7. Контроль направлення витягу з наказу про обставини зникнення безвісти до ТЦК та СП, НПУ
- 8. Контроль надання статусу УБД
- 9. Контроль за виплатою ГЗ
- 10. При зміні статусу зниклого безвісти (полон, загиблий/померлий, безвісно відсутній) – внесення змін до електронної бази даних служби супроводу
- 11. Контроль видачі наказу на зміну статусу обліку військовослужбовця
- 12. За потреби: поглиблений супровід сім'ї
- 13. За потреби: сприяти обміну даними з НІБ, КШППВ, СБУ, МВС

Документи, які створює ВЧ
Підрозділи ВЧ, залучені на етапах

Документи, які створюють органи зовні
Зовнішні органи, залучені на етапах

Сценарій: Зникнення безвісти

1. Бій та зникнення безвісти військового

Персональний облік особового складу, який вибув зі строю через смерть (загибель), поранення (травми, контузії, каліцтва), хворобу та з інших причин, у підрозділах військових частин ведеться з урахуванням таких вимог:

- 1) у відділенні та взводі — про всіх військовослужбовців, що вибули зі строю, командири відділень і взводів доповідають своєму безпосередньому командирі (начальнику) щодня під час бою і після перевірки наявності особового складу після бою;
- 2) у роті (батареї), окремому підрозділі — на всіх військовослужбовців, що вибули зі строю, складається іменний список особового складу, який вибув зі строю. Цей список щоденно подається командирі батальйону (дивізіону), до штабу військової частини;
- 3) у батальйоні (дивізіоні, ескадрильї) — на підставі даних іменних списків особового складу, який вибув зі строю рот (батареї) і окремих підрозділів, про втрати особового складу, звірені з даними медичних підрозділів військової частини, складається загальний іменний список особового складу, який вибув зі строю, на особовий склад батальйону (дивізіону, ескадрильї), який щодня подається до штабу військової частини.

Військовослужбовці, які зникли безвісти, не виключаються зі списків особового складу військових частин і обліковуються як тимчасово відсутні особи (до визнання їх у судовому порядку безвісно відсутніми або оголошеними померлими).

У разі встановлення факту захоплення військовослужбовця в полон або заручником, а також інтернування у нейтральні держави або зникнення безвісти, командир військової частини:

1. Невідкладно:

- оголошує наказом про призупинення будь-яких виплат на карткові рахунки цього військовослужбовця (пп. 1.1. п. 1 розділу II Методичних рекомендацій, затверджених рішенням заступника Міністра оборони України №2354/уд від 30.04.2025);
- оголошує наказом службове становище такого військовослужбовця

2. Протягом доби:

- до територіальних органів Національної поліції України подає заяви про розшук осіб, зниклих безвісти за особливих обставин (пп. 1.2.1. п. 1 розділу II Методичних рекомендацій, затверджених рішенням заступника Міністра оборони України №2354/уд від 30.04.2025).

Відповідно до ст. 18 Закону України «Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин» № 2505 — VIII від 12.07.2018, військова частина має право, а не обов'язок, подати заяву про розшук особи, зниклої безвісти за особливих обставин.

2. Сповіднення родини

.....

Довідково: Протокол сповіщення сімей загиблих (померлих), зниклих безвісти, захоплених у полон або заручниками, інтернованих у нейтральних державах військовослужбовців затверджено рішенням Головнокомандувача Збройних Сил України №162461/С від 11.12.2024.

У разі зникнення безвісти військовослужбовця командир військової частини зобов'язаний організувати не пізніше наступного дня після надходження інформації щодо такого військовослужбовця повідомлення (засобами зв'язку та письмово) керівника відповідного ТЦК та СП за місцем проживання (перебування) сім'ї (близьких родичів) військовослужбовця, дату та обставини зникнення безвісти.

Сповіднення військової частини про зниклого безвісти військовослужбовця (далі – сповіщення командира військової частини) є документом, що містить дані про зникнення безвісти:

- про військовослужбовця (посада, військове звання, прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) і дата народження);
- контактні дані підрозділу військової частини для налагодження комунікації з членами сім'ї військовослужбовця;
- місце, дата та обставини зникнення безвісти;
- інформація про здійснення або нездійснення відбору біологічного матеріалу у військовослужбовця

Сповіднення командира військової частини надсилається до відповідного ТЦК та СП за адресою задекларованого/зареєстрованого місця проживання (перебування) сім'ї (близьких родичів) військовослужбовця. Якщо така адреса невідома або військовослужбовець не мав сім'ї (близьких родичів), – до ТЦК та СП за місцем призову (прийняття) на військову службу чи адреси останнього задекларованого/зареєстрованого місця проживання (перебування) військовослужбовця). Надсилання відбувається після видання наказу командира військової частини з основної діяльності про обставини зникнення безвісти військовослужбовця.

В наказі командира військової частини з основної діяльності про обставини зникнення безвісти військовослужбовця зазначаються такі дані:

- про військовослужбовця (військове звання, прізвище, ім'я, по батькові (за наявності), посада, дата народження);
- підстава видання наказу (рапорт, повідомлення, доповідна записка);
- про наявність у військовослужбовця статусу учасника бойових дій;
- про підрозділ військової частини для налагодження комунікації з членами сім'ї та способи зв'язку з ним;
- про наявність/відсутність особистих речей військовослужбовця, зазначення осіб, яким будуть повернуті речі, та посадової особи військової частини, відповідальної за їх повернення;
- місце, дата, обставини зникнення безвісти;
- особистий номер з ідентифікаційного жетона або документів персонального обліку військовослужбовця;

- фото та/або відеоматеріали місця зникнення (за наявності);
- вид, дата і час останнього зв'язку з військовослужбовцем;
- інформація про вжиття заходів до евакуації або неможливість їх вжиття;
- інформація про здійснення чи нездійснення відбору біологічного матеріалу військовослужбовця;
- інформація про наявність свідків (очевидців) обставин захоплення у полон або заручником, зникнення безвісти;
- інформація про наявність або відсутність у військовій частині особистого розпорядження військовослужбовця, складеного на випадок захоплення його в полон або заручником, інтернування в нейтральних державах або зникнення безвісти, про виплату належного грошового забезпечення особі (особам) за його вибором та про ТЦК та СП, до якого військовою частиною надіслано його оригінал;
- інформація про підрозділ та посадових осіб військової частини щодо звернення до правоохоронних органів для оголошення особи в розшук.

Сповідання командира військової частини оформлюється, підписується командиром і начальником штабу військової частини та засвідчується гербовою печаткою.

Сповідання командира військової частини складається у **двох примірниках**.

Перший примірник надсилається до відповідного ТЦК та СП за адресою задекларованого/зареєстрованого місця проживання (перебування) сім'ї (близьких родичів) військовослужбовця. Якщо така адреса невідома або він не мав сім'ї (близьких родичів), — до ТЦК та СП за місцем призову (прийняття) на військову службу чи адресою останнього задекларованого/зареєстрованого місця проживання (перебування) військовослужбовця) протягом доби після отримання достовірної інформації про його зникнення безвісти.

Заборонено надсилати сповідання командира військової частини або повідомляти про подію безпосередньо сім'ї (близьким родичам).

Другий примірник сповідання командира військової частини зберігається у діловодстві військової частини.

Сповідання командирів військових частин підшиваються та зберігаються в окремих справах відповідних ТЦК та СП.

Відповідний ТЦК та СП зобов'язаний **протягом семи днів** після отримання сповідання вручити сім'ї (близьким родичам) зниклого безвісти військовослужбовця таке сповідання, а також проінформувати про установлені законодавством пільги, роз'яснити порядок подання документів для призначення пенсії (допомоги) та інших виплат членам сім'ї військовослужбовця.

Якщо сім'я (близькі родичі) змінили місце проживання чи відсутні дані про адресу, або військовослужбовець не мав сім'ї (близьких родичів), таке сповідання пересилається до Кадрового центру Збройних Сил, для військовослужбовців Держспецтрансслужби — до служби персоналу органу управління Держспецтрансслужби із зазначенням причин пересилання. Надіслані сповідання зберігаються в окремій справі протягом 3 років з дати їх надходження. Якщо протягом цього часу за отриманням сповідання сім'я (близькі родичі) зниклого безвісти військовослужбовця не зверталася, вони знищуються за актом.

Якщо члени сім'ї (близькі родичі) звертаються до відповідного ТЦК та СП щодо отримання повторного сповіщення, їм може бути виданий(а) дублікат (копія) зазначеного сповіщення.

Начальник ТЦК та СП, який отримав сповіщення командира військової частини, за необхідності може звернутися до цього командира для уточнення даних, зазначених у сповіщенні.

Якщо до ТЦК та СП надійдуть зміни до сповіщення, начальник цього ТЦК та СП зобов'язаний внести відповідні зміни до облікових документів, повідомити про них сім'ю (близьких родичів) зниклого безвісти військовослужбовця, а якщо ці зміни впливають на виплату пенсії або отримання встановлених пільг та матеріальних допомог, одночасно повідомити про це відповідні державні органи.

Якщо до ТЦК та СП надсилають сповіщення щодо військовослужбовця, призваного (прийнятого) іншими ТЦК та СП, то протягом п'яти днів після його отримання його мають надіслати до відповідного ТЦК та СП.

3. Повернення особистих та цінних речей

У військовій частині на особисті та цінні речі, гроші, особисті документи зниклого безвісти складають відповідний акт наявності таких речей у двох примірниках. Їх підписує комісія, визначена наказом командира військової частини, та затверджує командир військової частини.

Такі речі ретельно перевіряються та упаковуються разом з першим примірником акта, опечатуються сургучевою печаткою військової частини. Другий примірник акта зберігається в окремій справі військової частини, у якому робиться запис про час і спосіб відправки особистих та цінних речей, грошей, особистих документів.

Не пізніше наступного дня після видання наказу по особовому складу або отримання витягу із наказу по особовому складу про зарахування у розпорядження зниклого безвісти військовослужбовця його особисті та цінні речі, гроші, особисті документи направляються:

- 1) особисті та цінні речі, гроші, витяги з наказів військового командування про оголошення заохочень, особисті листи та фотографічні картки – **сім'ї (близьким родичам)** зниклого безвісти військовослужбовця; якщо місце проживання (перебування) сім'ї (близьких родичів) зниклого безвісти військовослужбовця невідоме або він не мав сім'ї, – до відповідного ТЦК та СП за місцем призову (прийняття) на військову службу (останнім місцем проживання) зниклого безвісти військовослужбовця) або особам, указаним у заповіті (за наявності);
- 2) державні нагороди (відомчі заохочувальні відзнаки) і документи до них – до **відповідного ТЦК та СП** для подальшого вручення їх сім'ї або близьким родичам зниклого безвісти військовослужбовця (якщо у зниклого безвісти військовослужбовця відсутні спадкоємці, – до відповідного ТЦК та СП за місцем призову (прийняття) на військову службу (останнього місця проживання) зниклого безвісти військовослужбовця). Передача сім'ї (близьким родичам) нагород і посвідчень до них оформляється протоколом.

У день відправки військова частина надсилає сповіщення на особисті та цінні речі зниклого безвісти військовослужбовця. Його складає начальник речової служби та підписує командир військової частини.

Довідково: Станом на 2026 рік, повернення особистих речей, відправка документів для служб супроводу здійснюється безкоштовно на підставі меморандуму про співпрацю між ЦУ ЦВС ГШ ЗСУ та АТ «Укрпошта». Також відповідний меморандум про співпрацю підписано з ТОВ «Нова Пошта».

4. Запити громадян щодо розшуку

Запити громадян щодо розшуку військовослужбовців підлягають обліку, розгляду та контролю за своєчасним виконанням відповідно до законодавства України.

Начальники ТЦК та СП зобов'язані здійснювати роз'яснювальну роботу з сім'ями (близькими родичами) військовослужбовців щодо необхідності звернення до відповідного ТЦК та СП у разі втрати зв'язку з військовослужбовцем.

У разі надходження таких звернень начальник відповідного ТЦК та СП зобов'язаний направити відповідний запит до військової частини за останнім відомим місцем проходження служби військовослужбовцем або до відповідної служби персоналу вищого рівня.

5. Визнання безвісти зниклим та подача даних для пошуку

Алгоритм дій:

1. Рідні звертаються до органів Національної поліції за місцем проживання щодо відкриття кримінального провадження за фактом зникнення безвісти військового та подальшого його розшуку. Після 24 годин з моменту подання заяви вони отримують витяг з Єдиного реєстру досудових розслідувань. Також близькі родичі за кровною спорідненістю здають зразки ДНК
2. Рідні звертаються до Міжнародного комітету Червоного Хреста — є можливість зробити онлайн-заяву щодо факту зникнення безвісти військового. МКЧХ може робити запити до органів влади рф щодо доступу до місць утримання військовополонених з метою моніторингу умов утримання та підтвердження тих, хто утримується в полоні. Підтвердження статусу військовополоненого від МКЧХ є офіційним підтвердженням перебування військового в полоні.
3. Рідні звертаються до Національного інформаційного бюро (НІБ) через гарячу лінію або вебсайт. Саме дані обліку НІБ передаються до рф для підтвердження тих, хто утримується в полоні рф. Підтвердження статусу військовополоненого НІБ також є офіційним підтвердженням перебування в полоні
4. Рідні мають зареєструвати особистий кабінет захисника через сайт Координаційного штабу з питань поводження з військовополоненими. Після реєстрації вони можуть відстежувати статус зниклої особи та отримувати онлайн-консультації від фахівців Координаційного штабу з питань поводження з військовополоненими.

5. Рідні звертаються до Об'єднаного центру з координації пошуку та звільнення незаконно позбавлених волі осіб внаслідок агресії проти України (СБУ) листом на електронну пошту/через повідомлення в месенджери або на гарячі лінії (найменш ефективний варіант з перелічених) із зазначенням основних даних щодо зниклого безвісти військовослужбовця — ПІБ, дата народження, місце та дата зникнення, посада та підрозділ, особливі прикмети.
6. Рідні мають подати звернення через [Єдине вікно для громадян МВС](#) або до Уповноваженого з питань осіб, зниклих безвісти за особливих обставин щодо отримання витягу з Єдиного реєстру осіб, зниклих безвісти за особливих обставин

6. Складання особистого розпорядження

1. Командир військової частини:

1.1. Організовує доведення до особового складу інформації про можливість написання особистого розпорядження щодо грошового забезпечення на випадок зникнення безвісти, потрапляння до полону, порядок його передачі та зберігання; можливість за бажанням військовослужбовця замінити особисте розпорядження на нове або його скасувати; порядок черговості отримання грошового забезпечення військовослужбовця у разі відсутності особистого розпорядження у разі зникнення безвісти або полону.

[Законом України № 3995-IX](#) запроваджено можливість, а не зобов'язання, написання військовослужбовцем особистого розпорядження на випадок зникнення безвісти або полону.

У разі відсутності особистого розпорядження на випадок зникнення безвісти, полону встановлено, що виплата грошового забезпечення здійснюється рівними частками, в загальній сумі 50 відсотків грошового забезпечення (після здійснення встановлених законом відрахувань), — дружині (чоловіку), законним представникам малолітніх (неповнолітніх) дітей, дітям з числа осіб з інвалідністю з дитинства (незалежно від віку) або їх законним представникам та батькам військовослужбовців (крім тих із зазначених осіб, які одержують від військовослужбовців аліменти, а також батьків, позбавлених батьківських прав, за умови що ці права не були поновлені). Інша частина — 50 відсотків грошового забезпечення військовослужбовця депонується за військовослужбовцем.

У разі відсутності особистого розпорядження та осіб, зазначених в попередньому абзаці, — рівними частками, в загальній сумі 20 відсотків грошового забезпечення (після здійснення встановлених законом відрахувань), — повнолітнім дітям, рідним братам (сестрам), законними представниками яких є військовослужбовці.

1.2. Організовує роботу щодо надання можливості написання особистого розпорядження військовослужбовцям, які перебувають у районах виконання завдань, та передачі цього розпорядження командирі військової частини.

1.3. При отриманні оригіналу особистого розпорядження: засвідчує справжність підпису військовослужбовця на оригіналі особистого розпорядження на випадок зникнення безвісти, полону (за відсутності засвідчення справжності підпису на такому розпорядженні нотаріусом); приймає оригінал особистого

розпорядження, на якому нотаріусом не більше ніж у 30-денний строк засвідчено підпис військовослужбовця; забезпечує передачу оригіналу особистого розпорядження до служби діловодства військової частини для його реєстрації; встановлює контроль за долученням оригіналу до особової справи, послужних (скорочених послужних) карток, обліково-послужних карток, які ведуться відповідно до категорії обліку таких осіб за видами військової служби; організовує заходи щодо нерозголошення змісту особистого розпорядження серед особового складу військової частини, якому під час виконання службових обов'язків став відомий зміст цього особистого розпорядження, до встановлення факту захоплення в полон або зникнення безвісти, а також загибелі (смерті) військовослужбовця; забезпечує протягом п'яти робочих днів вилучення попереднього та долучення нового особистого розпорядження з особової справи (послужних (скорочених послужних) карток, обліково-послужних карток, які ведуться відповідно до категорії обліку таких осіб за видами військової служби); здійснює контроль за поверненням скасованого оригіналу особистого розпорядження.

2. Військовослужбовець:

- має право подати командирі військової частини, за місцем проходження служби, особисте розпорядження на випадок зникнення безвісти, полону, визначивши розмір частки виплати грошового забезпечення встановленій особі (особам або собі) у відсотках, або залишивши виплату всього грошового забезпечення собі (з урахуванням вимог пункту 3 Порядку № 550);
- у разі подання особистого розпорядження, на якому нотаріус засвідчив підпис цього військовослужбовця, зобов'язаний протягом 30 днів з дня засвідчення його підпису надати це особисте розпорядження у військову частину;
- має право скасовувати особисте розпорядження у будь-який час за бажанням;
- обов'язково робить запис у кожному новому особистому розпорядженні на випадок зникнення безвісти або полону про скасування попереднього.

3. Відповідальна особа у військовій частині за реєстрацію і зберігання оригіналів особистих розпоряджень:

- реєструє оригінал особистого розпорядження на випадок зникнення безвісти, полону у журналі, який ведеться у паперовій чи електронній формі (за технічної можливості);
- долучає оригінал до особової справи, послужних (скорочених послужних) карток, обліково-послужних карток військовослужбовця Збройних Сил, про що робить відповідний запис у документі, до якого долучено цей оригінал розпорядження;
- робить копію особистого розпорядження з відміткою на ній дати реєстрації оригіналу такого розпорядження та місця його зберігання, зазначену копію передає особисто цьому військовослужбовцю;
- протягом п'яти робочих днів вилучає попереднє та долучає нове особисте розпорядження з особової справи (послужних (скорочених послужних) карток, обліково-послужних карток);

- повертає оригінал скасованого особистого розпорядження рекомендованим листом або особисто, про що робить відповідний запис в особовій справі (послужних (скорочених послужних) картках, обліково-послужних картках

7. Оформлення соціальної підтримки

Порядок виплати грошового забезпечення військовослужбовцям, які зникли безвісти або перебувають у полоні

Виплати призначаються особам, яких військовослужбовець завчасно вказав у своєму особистому розпорядженні.

Виплати не здійснюються, якщо військовослужбовець добровільно здався в полон, самовільно залишив військову частину або в разі його дезертирства.

Виплати грошового забезпечення не здійснюються:

- особам, які засуджені за державну зраду, колабораційну діяльність, пособництво державі-агресору
- громадянам російської федерації або республіки Білорусь, а також особам, які постійно проживають на території цих країн.

Виплата не здійснюється у разі звернення таких осіб із заявами про виплату грошового забезпечення. За відсутності заяви вказаного змісту, частка таких осіб буде депонуватися (блокуватися на рахунок).

Які документи та куди потрібно подати для виплати

Після того як військовослужбовця наказом командира частини оголошено захопленим у полон або зниклим безвісти, документи слід подати до будь-якого зручного за місцем розташування ТЦК та СП — незалежно від місця реєстрації.

Необхідні документи:

1. Заява із зазначеною в ній назвою банку та номером поточного рахунку в форматі IBAN для перерахунку коштів;
2. Копія паспорта або тимчасового посвідчення громадянина України (для іноземця — копія паспортного документа або документу, що посвідчує особу без громадянства);
3. Копія картки платника податків РНОКПП;
4. Копії документів, що підтверджують родинні зв'язки:
 - а. для дружини/чоловіка — свідоцтво про шлюб або копія витягу з ДРАЦСу про державну реєстрацію шлюбу;
 - б. для дитини — свідоцтво про народження або копія витягу з ДРАЦСу про державну реєстрацію народження;
 - в. для батьків — свідоцтво про народження військовослужбовця або копія витягу з ДРАЦСу про державну реєстрацію народження (у разі позбавлення батьківських прав — рішення суду про поновлення таких прав).

5. Копії документів, що підтверджують:

- a. призначення особи опікуном (піклувальником) або усиновлювачем малолітньої (неповнолітньої) дитини військовослужбовця — для виплати особі, яка є законним представником таких дітей;
- b. призначення військовослужбовця опікуном (піклувальником) або усиновлювачем повнолітніх дітей, рідних братів (сестер) — для виплати повнолітнім дітям, рідним братам (сестрам);
- c. встановлення інвалідності — для виплати дітям з інвалідністю з дитинства незалежно від віку.

Процес отримання виплат

Подання заяви на виплату з документами здійснюється в будь-якому зручному за місцем розташування ТЦК та СП. Туди ж можна звернутися по консультацію.

ТЦК та СП забезпечує долучення до заяви на виплату копії наданих заявником документів, відповідних повних витягів з Державного реєстру актів цивільного стану, завіряє встановленим порядком ці копії документів, формує з цих документів файл PDF, підписує електронним підписом та подає через СЕДО до військової частини.

Розгляд заяви з документами та ухвалення рішення у військовій частині відбувається протягом 15 календарних днів з дня отримання заяви, з обов'язковим зазначенням підстави відмови у такій виплаті.

У разі позитивного рішення, виплати відбуваються щомісячно (в поточному місяці за минулий) шляхом зарахування на банківський рахунок, який було вказано в заяві.

Розмір виплат

Загальна сума виплати розраховується з суми щомісячного грошового забезпечення військового та інших видів виплат (щорічні виплати для вирішення соціально-побутових питань, на оздоровлення тощо), — після утримання аліментів та інших обов'язкових відрахувань, встановлених законом.

За наявності особистого розпорядження виплати отримує:

- особа, на користь якої складено особисте розпорядження — у розмірі зазначеної в такому розпорядженні частки.
- У разі відсутності особистого розпорядження виплати отримує:
- особи першої черги — рівними частками від 50% загальної суми (решта 50% зберігаються (депонуються) за військовослужбовцем)
- особи другої черги — рівними частками від 20% загальної суми (решта 80% зберігаються (депонуються) за військовослужбовцем).

Право на отримання грошового забезпечення військовослужбовця починається з дати захоплення військовослужбовця у полон або зникнення безвісти, що оголошує відповідним наказом командир частини.

Виплати припиняються з дня звільнення військовослужбовця з полону, дня з'ясування обставин щодо можливої добровільної здачі військовослужбовця у полон, з дати актового запису про смерть військовослужбовця, з дня набран-

ня законної сили рішенням суду про визнання військовослужбовця безвісно відсутнім чи оголошення його померлим, що визначається відповідним наказом командира частини.

У разі звільнення з полону все збережене (депоноване) грошове забезпечення виплачується військовослужбовцю, у разі смерті — входить до складу спадщини.

Пільги для членів сімей зниклих безвісти

Медичне обслуговування

Якщо зникла безвісти особа прослужила не менш як 20 календарних років, члени її сім'ї мають право

- на медичне обслуговування в закладах Міністерства оборони, інших утворених відповідно до законів України військових формувань та правоохоронних органів.
- на санаторно-курортне лікування та відпочинок у санаторіях, будинках відпочинку, пансіонатах і на туристських базах Міністерства оборони, інших утворених відповідно до законів України військових формувань та правоохоронних органів не більше одного разу на рік з пільговою оплатою вартості путівок у розмірах та порядку, встановлених Кабінетом Міністрів України.

Житлово-комунальні послуги та поліпшення житлових умов

Пільга на оплату житлово-комунальних послуг: 50% знижка плати за користування житлом (квартирної плати) та плати за комунальні послуги (водопостачання, газ, електрична, теплова енергія та інші послуги) у житлових будинках усіх форм власності в межах встановлених норм, передбачених законодавством.

Пільга надається, якщо розмір середньомісячного сукупного доходу сім'ї в розрахунку на одну особу за попередні шість місяців не перевищує величини доходу, який дає право на податкову соціальну пільгу.

У позачерговому порядку в разі потреби поліпшення житлових умов надаються жилі приміщення сім'ям військовослужбовців, за місцем їх перебування на обліку громадян, які потребують поліпшення житлових умов.

Освіта дітей

Особа, у якої один з батьків (усиновлювачів) визнаний судом безвісно відсутнім під час виконання ним обов'язків військової служби, протягом трьох років після здобуття загальної середньої освіти зараховується поза конкурсом за особистим вибором спеціальності до державних і комунальних вищих та професійно-технічних навчальних закладів України для навчання коштом державного і місцевих бюджетів.

Також місцеві ради надають позачергово місця дітям у дитячих закладах за місцем проживання.

Пільга на проїзд

Батьки користуються правом безоплатного проїзду всіма видами міського пасажирського транспорту загального користування (крім таксі) у межах адміністративного району за місцем проживання, залізничного та водного транспорту приміського сполучення та автобусами приміських маршрутів за наявності посвідчення встановленого зразка.

Мають право на 50% знижку у користуванні міжміським залізничним, повітряним, водним та автомобільним транспортом відповідно до закону.

Пенсійне забезпечення

Оформити пенсію у зв'язку з втратою годувальника можуть:

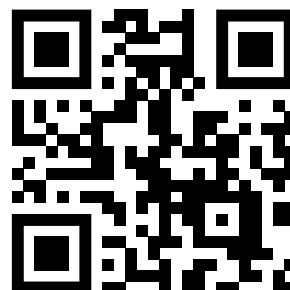
- непрацездатні члени сім'ї, які були на утриманні зниклого
- його/її неповнолітні діти

Регулює це питання Закон України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування». Підстава для оформлення цієї пенсії – витяг з Єдиного реєстру осіб, зниклих безвісти за особливих обставин.

ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЧЛЕНІВ СІМЕЙ ЗНИКЛИХ БЕЗВІСТИ

Для отримання пенсії необхідно:

- 1 подати заяву про розшук особи зниклої безвісти до відділення поліції особисто або за номером «гарячої лінії»: 0 89 420 18 67 (цілодобово) Якщо військова частина ще не встигла подати відповідну заяву до органів національної поліції
- 2 отримати витяг з Єдиного реєстру осіб зниклих безвісти за особливих обставин не раніше ніж через один місяць після внесення даних
- 3 звернутися до будь-якого Сервісного центру ПФУ особисто або подати відповідну заяву через вебпортал електронних послуг ПФУ

Пакет документів*

- заява про призначення пенсії;
- свідоцтво про народження дитини;
- свідоцтво про шлюб;
- свідоцтво про народження зниклого безвісти (у випадку подачі заяви батьками/братом, сестрою);
- ідентифікаційний код дитини та батька (за наявності);
- довідка про склад сім'ї зниклого безвісти;
- документи про місце проживання (реєстрації);
- Витяг з Єдиного реєстру досудових розслідувань або з Єдиного реєстру осіб, зниклих безвісти за особливих обставин

*залежить від того, хто з родичів, буде подавати заяву

8. Додаткові сценарії

.....

8.1 Визнання безвісно відсутнім

Згідно з нормами Цивільного кодексу України, особу можна визнати безвісно відсутньою, подавши заяву в рамках окремого провадження до загального суду. До суду можуть звернутися як родичі військового, так і військова частина. Відповідне рішення суду є підставою для виключення цього військового зі списків ВЧ та припинення виплати грошового забезпечення його родичам.

8.2 Підтвердження полону

За наявності інформації, що підтверджує перебування військового в полоні, статус зниклого безвісти змінюють на статус полоненого. Зі статусом полоненого цього військового подають в списках на обмін. Зміна статусу відбувається на підставі довідки з НІБ, що подають до військової частини. Частина після цього змінює статус та формує нове сповіщення.

8.3 Оголошення померлим

Після спливу термінів від моменту зникнення військового безвісти (за певних обставин та наявності доказів — не раніше шести місяців з моменту припинення бойових дій на тій території, яка входить до переліку територій, на яких припинилися можливості бойових дій, затвердженого відповідним наказом) члени сім'ї можуть звернутися за місцем проживання або за останнім відомим місцем проживання зниклого безвісти із заявою про оголошення судом особи померлою в рамках окремого провадження.

Набрання рішенням суду законної сили — підстава для отримання державного свідоцтва про смерть військового, виключення його з особового складу частини, отримання родичами одноразової грошової допомоги (ОГД) у розмірі 15 млн грн.

Звертаємо увагу, що наявність судового рішення про оголошення особи померлою не припиняє розшук цієї особи.

8.4. Підтвердження загибелі

За результатами роботи пошукових груп чи за результатами репатріаційних заходів щодо повернення тіл загиблих військовослужбовців, зниклий безвісти військовий може бути ідентифікований через проведення ДНК-експертизи. Остаточний збіг ДНК, висновок щодо якого надає ДНДЕКЦ, є підставою для видачі лікарського свідоцтва про смерть в бюро СМЕ за місцем перебування тіла, з подальшим отриманням державного свідоцтва про смерть, виключенням військового з обліку частини, отриманням родичами ОГД у розмірі 15 млн грн.

Постанову про встановлення особи виносить слідчий поліції (в рамках кримінального провадження, відкритого за фактом наявності тіла або решток тіла загиблого за результатами проведення ДНК-експертизи (порівняння генетичних профілів трупа (загиблого) та споріднених осіб (біологічних родичів)). Ця постанова є офіційним документом про встановлення особи тіла.

9. Алгоритм дій служби супроводу військової частини у випадку зникнення безвісти військовослужбовця

1. Отримання інформації про зникнення безвісти військовослужбовця (щоденно, у вигляді, в якому будуть дані про бійця тощо)
2. Внесення інформації про зниклого безвісти до бази даних служби супроводу (електронний журнал) – негайно, в день отримання інформації
3. Встановити ТЦК та СП (в день отримання інформації) та перевірити факт направлення сповіщення від військової частини до ТЦК та СП (служба персоналу, протягом доби)
4. Контроль видачі наказу про службове становище (стройова частина, невідкладно)
5. Встановлення першого контакту з сім'єю військовослужбовця (інформування про першочергові дії)
6. Внесення інформації про кримінальне провадження до бази даних служби супроводу (електронний журнал) – в день отримання інформації від сім'ї (або від слідчого) про кримінальне провадження
Контроль подання заяви про розшук осіб, зниклих безвісти за особливих обставин до територіальних органів Національної поліції України – протягом доби (ст. 18 Закону України № 2505 -VIII) з урахуванням того, що це право військової частини, а не обов'язок
7. Контроль направлення витягу з наказу про обставини зникнення безвісти до ТЦК та СП, органів Національної поліції України
8. Контроль надання статусу учасника бойових дій (служба персоналу військової частини)
9. Контроль виплати грошового забезпечення особам, вказаним в особистому розпорядженні, а у випадку відсутності особистого розпорядження – особам, які мають право на виплати за законом
10. У разі отримання інформації про зміну статусу зниклого безвісти військовослужбовця (полон, загиблий/померлий, безвісно відсутній) – внесення відповідних змін до бази даних служби супроводу (електронний журнал) в день отримання інформації.
11. Контроль видачі наказу на зміну статусу обліку військовослужбовця
12. За потреби поглиблений супровід сім'ї
13. За потреби сприяти обміну даними з НІБ, КШППВ, СБУ, МВС

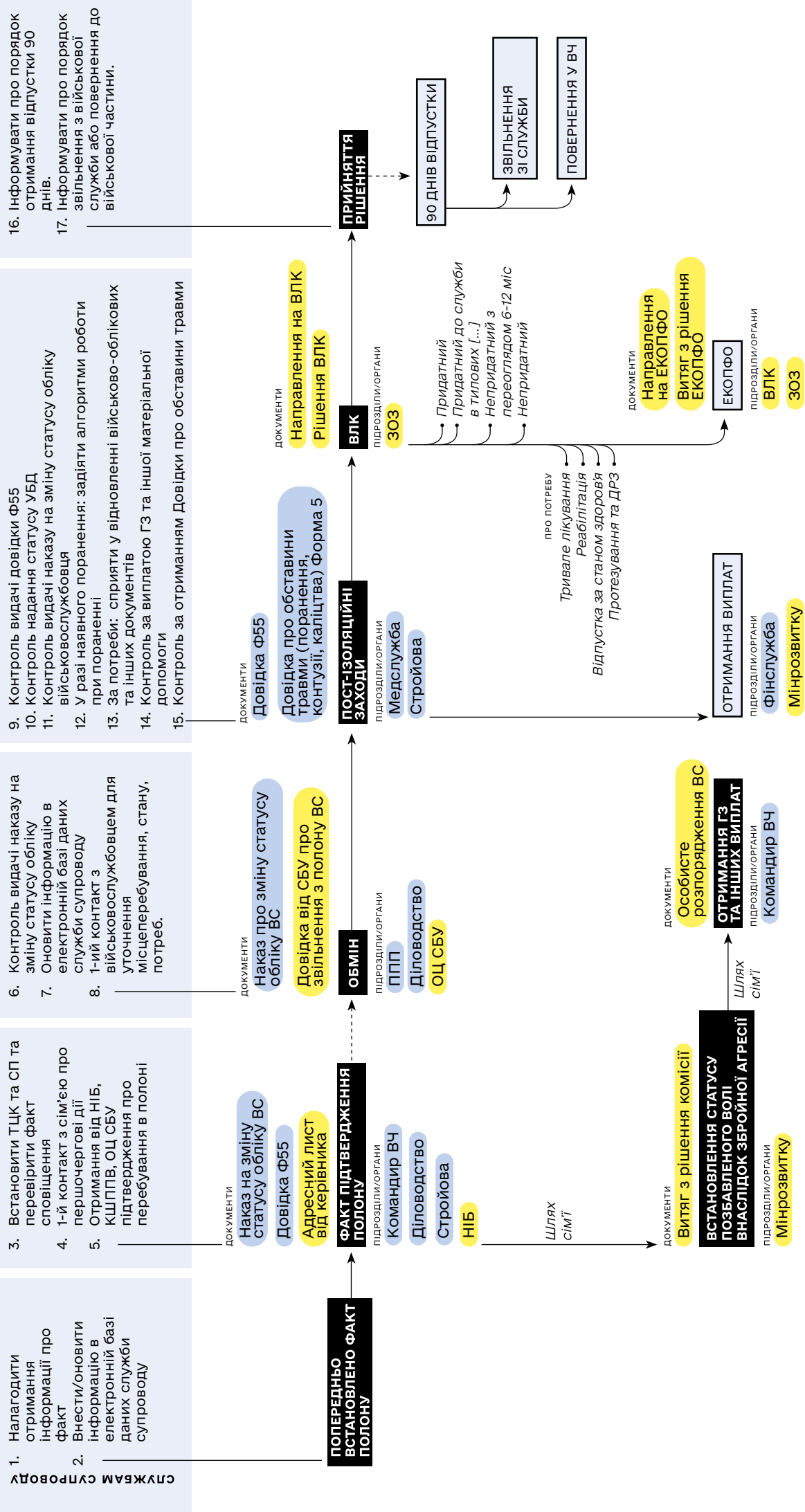
10. Основні НПА сценарію

	Назва	Суть
Закон України	Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей	Передбачає право на виплати ГЗ для родини зниклого безвісти військового
Закон України	Про правовий статус осіб, зниклих безвісти за особливих обставин	Визначає перелік осіб та органів, які можуть звертатися до НПУ для відкриття КП за фактом зникнення безвісти військового
Закон України	Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію	Передбачає право на відстрочку члену сім'ї військового, який зник безвісти
Указ ПУ № 1153/2008 від 10.12. 2008	Положення про проходження громадянами України військової служби у ЗСУ	Визначає порядок виведення у розпорядження військовослужбовця, який зник безвісти
Постанова КМУ №884 від 30.11.2016	Про затвердження Порядку виплати грошового забезпечення сім'ям військовослужбовців, захоплених у полон або заручниками, а також інтернованих у нейтральних державах [...]	Передбачає порядок подання заяви рідними військового та інших документів до ВЧ, порядок розгляду та прийняття рішення щодо заяви
Постанова КМУ №560 від 15.05.2024	Про затвердження Порядку проведення призову громадян на військову службу під час мобілізації, на особливий період	Передбачає порядок надання відстрочки члену сім'ї військового, який зник безвісти
Постанова КМУ №1364 від 06.12.2022	Деякі питання формування переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією	Визначає профільному міністерству створювати та актуалізовувати перелік територій, на яких ведуться та велися активні бойові дії, тимчасово окуповані території
Постанова КМУ №975 від 25.12.2013	Про затвердження Порядку призначення і виплати одноразової грошової допомоги у разі загибелі (смерті), інвалідності або часткової втрати працездатності без встановлення інвалідності військовослужбовців [...]	Визначає порядок виплати ОГД у розмірі 15 млн грн у разі загибелі військового
Постанова КМУ №379 від 28.05.1993	Про посвідчення членів сімей військовослужбовців, які загинули (померли) чи пропали безвісти під час проходження військової служби	Визначає порядок отримання посвідчення члена сім'ї зниклого безвісти військового
Наказ МОУ №608 від 21.11.2017	Про затвердження Порядку проведення службового розслідування у Збройних Силах України	Регламентує проведення службових розслідувань у ЗСУ
Наказ МОУ №280 від 15.09.2022	Про затвердження Інструкції з організації обліку особового складу в системі Міністерства оборони України	Передбачає процедуру обліку військового у ВЧ, оформлення сповіщення про його зникнення безвісти
Наказ МОУ №260 від 07.06.2018	Про затвердження Порядку виплати грошового забезпечення військовослужбовцям Збройних Сил України та деяким іншим особам	Визначає порядок виплати ГЗ та додаткової винагороди членам сім'ї зниклого безвісти військового
Наказ Мінрозвитку №376 від 28.02.2025	Про затвердження Переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією	Визначає перелік територій, на якій ведуться й велися активні бойові дії
Постанова ВП ВС від 11.12.2024 № 755/11021/22	—	Визначає правовий висновок щодо застосування норм, коли потрібно починати відлік строків для оголошення померлим військового; зазначається можливий перелік документів, які можуть підтверджувати обставини для обґрунтування оголошення військового померлим

Розділ II. Сценарій: Полон

фото: Данило Павлов

Документи, які створює ВЧ

Документи, які створюють органи зовні

Підрозділи ВЧ, залучені на етапах

Зовнішні органи, залучені на етапах

Сценарій: Полон

1. Визнання полоненим та зміна статусу

Зазвичай полонений спочатку має статус зниклого безвісти й родина проходить усі кроки, згадані в попередньому розділі. Джерелом інформації про перебування військового у полоні є довідка (лист) з Національного інформаційного бюро. На її основі військова частина змінює статус військового з безвісти зниклого на полоненого.

Після отримання підтвердження перебування військового у полоні (від НІБ, КШППВ, ОЦ СБУ) військова частина формує наказ по стройовій частині, яким змінює статус військового зі зниклого безвісти на військовополоненого, а також формує сповіщення, яке передають на ТЦК та СП. За запитом рідних через ТЦК та СП військова частина видає Довідку №55 (про перебування військовослужбовця в полоні).

2. Виплати членам сім'ї

Після встановлення комісією Міністерства розвитку громад та територій України факту позбавлення військовослужбовця особистої свободи, зазначене рішення вносять до Єдиного реєстру осіб, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, що є підставою для отримання особою та членами її сім'ї відповідних пільг і компенсацій.

Під час перебування військовослужбовця в полоні родина має право на щорічну грошову допомогу в розмірі 100 тис. грн.

За військовослужбовцями зберігається грошове забезпечення, яке виплачується членам сім'ї або особам, визначеним особистим розпорядженням, щомісячно до дня звільнення з полону.

Одноразово сім'я отримує державну грошову допомогу у розмірі 100 тис. гривень, якщо

- військовослужбовець, стосовно якого встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, загинув
- смерть настала під час перебування в місцях несвободи
- смерть настала протягом року після звільнення внаслідок травми, поранення, контузії, каліцтва, захворювання, нещасного випадку, пов'язаних з перебуванням в місцях несвободи

Крім того, родини загиблих (померлих) в полоні військовослужбовців мають право на отримання одноразової грошової допомоги в розмірі 15 млн грн

Порядок виплати грошового забезпечення військовослужбовцям, які перебувають у полоні, аналогічний порядку виплати грошового забезпечення військовослужбовцям, які зникли безвісти, зазначеному в сценарії «Зникнення безвісти».

3. Органи, які здійснюють розшук та організацію обміну військовополонених

.....

Національне інформаційне бюро (НІБ)

Спеціальний орган, що здійснює збір та узагальнення даних про військовополонених і передає інформацію правоохоронним органам, міжнародним моніторинговим місіям та організаціям для ведення перемовин щодо їх звільнення.

Цілодобова гаряча лінія: **1648** (в межах України)

Телефон: **+38 (044) 287 81 65** (для дзвінків з-за кордону)

Об'єднаний центр з координації пошуку та звільнення військовополонених, незаконно позбавлених волі осіб внаслідок агресії проти України

Основні завдання Об'єднаного центру:

- звільнення полонених оборонців України;
- звільнення цивільних осіб, які незаконно позбавлені волі внаслідок агресії проти України;
- повернення незаконно депортованих дітей та дорослих осіб, які утримуються під владою держави-агресора (її окупаційних сил чи окупаційних адміністрацій);
- репатріація тіл (останків) осіб, загиблих (померлих) у зв'язку зі збройною агресією проти України.

Контактна інформація:

+38 (044) 321 11 21

+38 (098) 321 1121

Родичі можуть повідомити Об'єднаний центр про захоплення родича в полон:

- зателефонувати за номером **+38 (067) 650 83 32** або **+38 (044) 321 11 21** (цілодобово);
- заповнити електронну форму на сайті;
- написати на електронну пошту: **united_center@ssu.gov.ua**

Координаційний штаб з питань поводження з військовополоненими

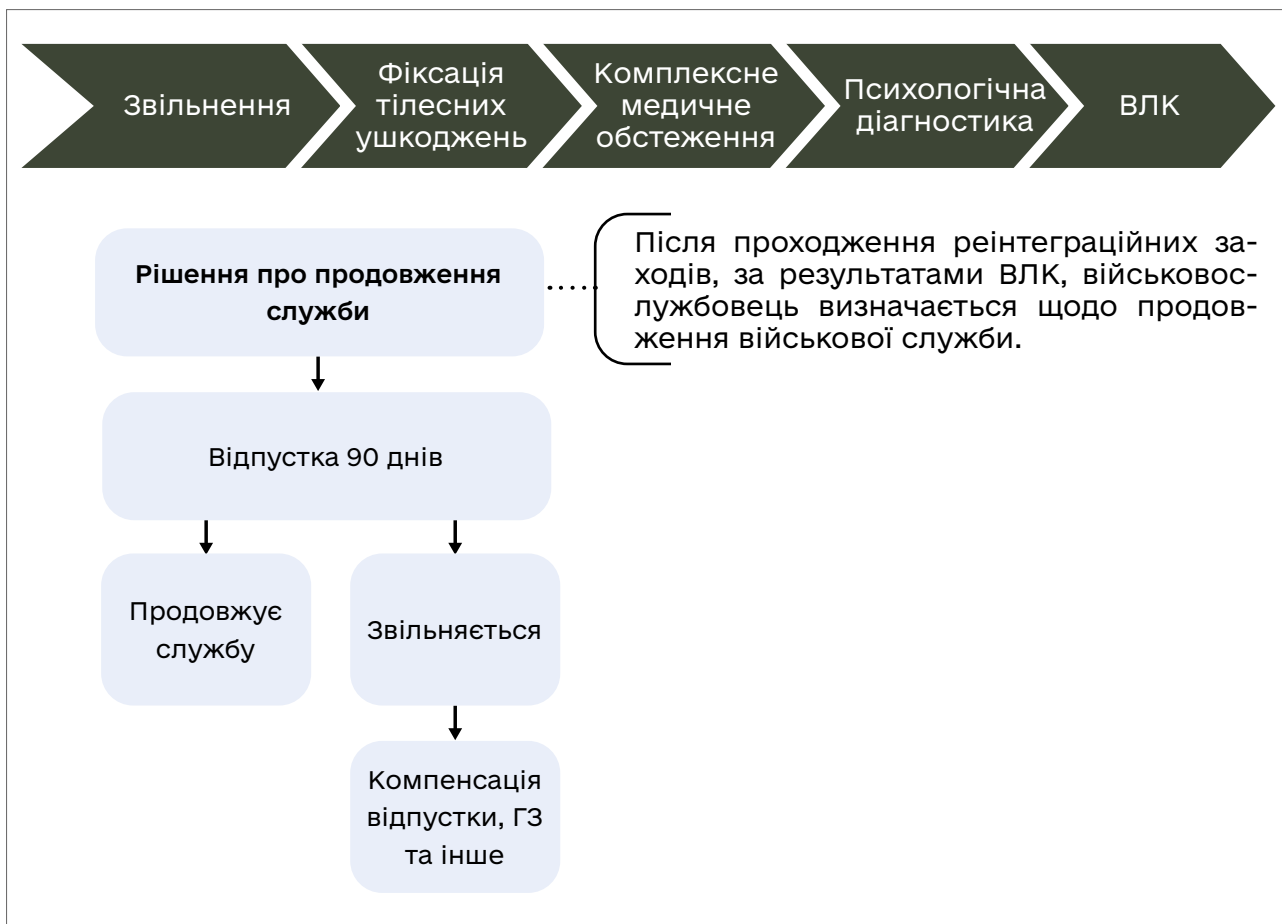
Основні завдання Координаційного штабу:

- сприяння здійсненню заходів, спрямованих на забезпечення виконання міжнародно-правових зобов'язань України з питань поводження з військовополоненими;
- сприяння координації діяльності центральних та місцевих органів виконавчої влади, інших органів, органів місцевого самоврядування, військових формувань, утворених відповідно до законів, правоохоронних органів та громадських об'єднань з питань поводження з військовополоненими;
- визначення шляхів і способів розв'язання проблемних питань щодо поводження з військовополоненими.

Громадська приймальня: вул. Спаська, 37, м. Київ.

4. Постізоляційні заходи

Після обміну військовий прибуває до закладу охорони здоров'я (ЗОЗ) (реінтеграційного центру), де відбувається медичний огляд для визначення потреби в лікуванні, а також фіксації всіх тілесних ушкоджень. Крім цього, йому невідкладно надається медична, реабілітаційна та психологічна допомога. Визначених термінів реінтеграційних заходів немає. На цьому етапі військовий отримує довідку від ЗОЗ про перебування на лікуванні та довідку про фіксацію тілесних ушкоджень (форма №511/о).

5. ВЛК та ЕКОПФО

Після лікування та реабілітації військовий має пройти ВЛК з обов'язковим оглядом психіатра для врахування стану здоров'я в постанові ВЛК. У разі наявності захворювань, поранень, травм, каліцтва, контузії, отриманих під час перебування в полоні, військова частина визначає їх як отримані при захисті Батьківщини, з урахуванням того факту, що полон — продовження виконання бойового розпорядження (за відсутності факту самовільної здачі в полон). Також може бути встановлена прив'язка (причинний зв'язок) — у зв'язку із перебуванням у полоні.

У разі наявності захворювань, поранень, травм, контузій чи каліцтва, які відповідно до рішення ВЛК на придатність свідчать про наявність підстав для встановлення групи інвалідності чи визначення відсотка втрати працездатності, військовий може пройти ЕКОПФО, за результатами якого він може отримати відсоток втрати працездатності або групу інвалідності.

6. Повернення на військову службу/звільнення з військової служби

Після звільнення з полону та проходження лікування, а також постізоляційних заходів, військовий повертається у стрій до свого підрозділу.

Звільнений з полону військовослужбовець має право вирішити: повертається він на службу або звільняється зі служби (за фактом перебування в полоні), а також чи бере додаткову відпустку зі збереженням грошового забезпечення тривалістю 90 календарних днів.

7. Алгоритм дій служби супроводу військової частини у випадку потрапляння військовослужбовця в полон

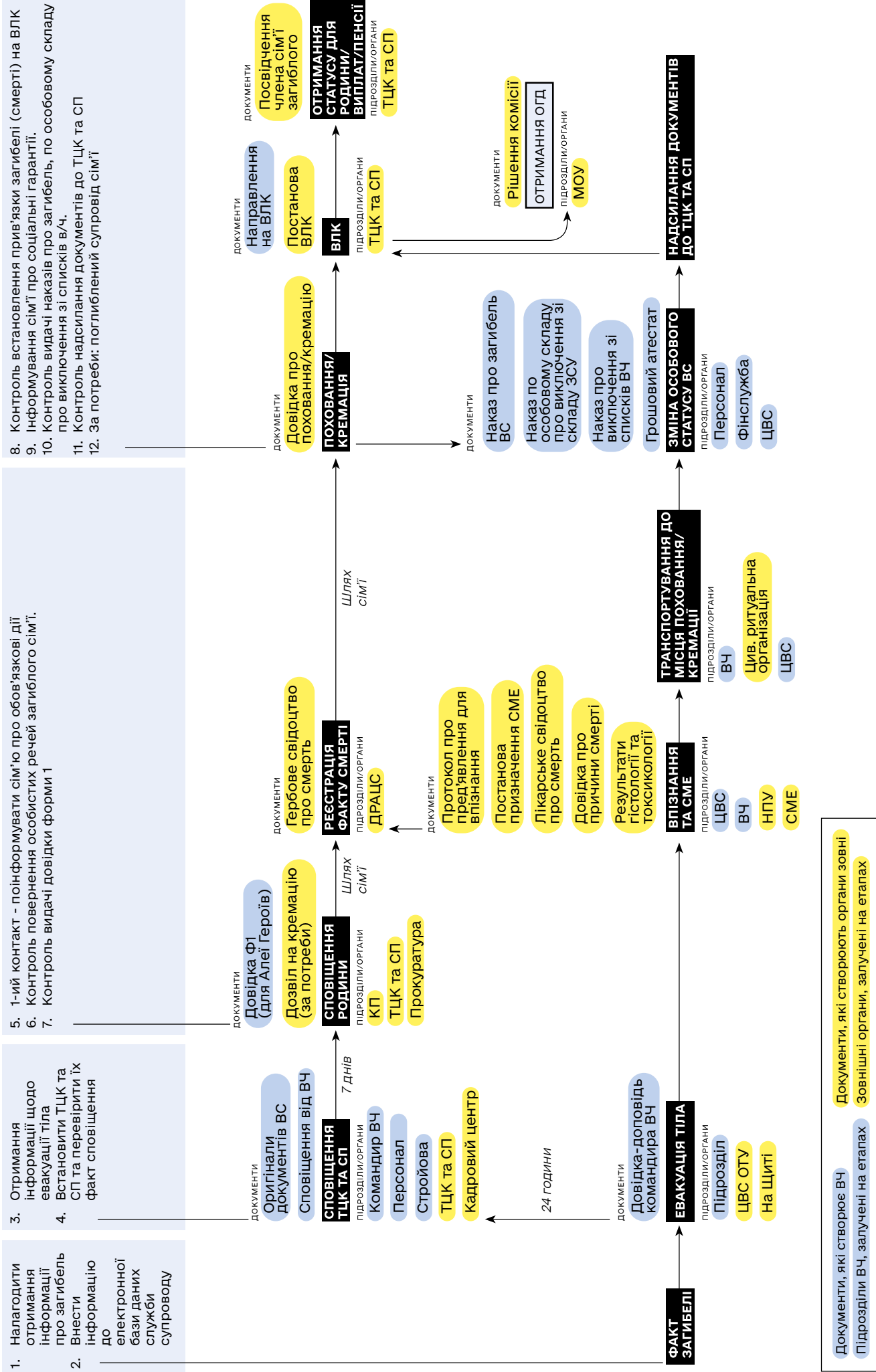
1. Отримання інформації про потрапляння військовослужбовця в полон (щоденно, у вигляді, в якому будуть дані про бійця тощо)
2. Внесення інформації про полоненого до бази даних служби супроводу (електронний журнал) – негайно, в день отримання інформації
3. Встановити ТЦК та СП і перевірити факт сповіщення (у службі персоналу)
4. Встановлення першого контакту з сім'єю військовослужбовця, інформування про першочергові дії (після направлення сповіщення від ТЦК та СП)
5. Отримання від НІБ, Координаційного штабу з питань поводження з військовополоненими, Об'єднаного центру СБУ, підтвердження про перебування військовослужбовця в полоні (МКЧХ, інші джерела)
6. Контроль видачі наказу на зміну статусу обліку військовослужбовця
7. Оновити інформацію в локальній базі даних служби супроводу щодо зміни статусу
8. Перший контакт зі звільненим з полону військовослужбовцем (уточнення місця перебування, стану, потреб)
9. Контроль видачі довідки про перебування особи в полоні (згідно з постановою КМУ №55)
10. Контроль надання статусу учасника бойових дій
11. Контроль видачі наказу на зміну статусу обліку військовослужбовця після звільнення з полону
12. У разі наявного поранення: задіяти відповідні алгоритми
13. За потреби сприяти у відновленні військового квитка та інших документів
14. Контроль виплати грошового забезпечення особам, вказаним в особистому розпорядженні, а у випадку відсутності особистого розпорядження – особам, які мають право на виплати за законом. Після звільнення з полону – інформувати про процедуру перерахунку ГЗ та іншої матеріальної допомоги
15. Контроль видачі довідки про обставини травми (поранення, контузії, каліцтва)
16. Інформувати військовослужбовця про порядок отримання відпустки тривалістю 90 днів
17. Інформувати військовослужбовця про порядок звільнення з військової служби або повернення до військової частини та про соціальні гарантії

8. Основні НПА сценарію

	Назва	Суть
Закон України	Про соціальний і правовий захист осіб, стосовно яких встановлено факт позбавлення особистої свободи внаслідок збройної агресії проти України, та членів їхніх сімей	Визначає спектр прав та гарантій для військових, які перебували у полоні
Закон України	Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей	Визначає право для складання особистого розпорядження
Закон України	Про військовий обов'язок і військову службу	Передбачає підставу для звільнення (у зв'язку із перебуванням у полоні)
Постанова КМУ №296 від 15.03.2024	Про затвердження Порядку проведення відновлювальних (постізоляційних, реінтеграційних) заходів, заходів з адаптації, підтримки (супроводу) осіб [...]	Визначає порядок проходження військовими постізоляційних та реінтеграційних заходів після звільнення з полону
Постанова КМУ №55 від 20.01.2023	Про затвердження Порядку оформлення довідок про перебування осіб у місцях несвободи внаслідок збройної агресії проти України або інтернування в нейтральних державах	Визначає форму Довідки №55 про перебування військового в полоні
Постанова КМУ №975 від 25.12.2013	Про затвердження Порядку призначення та виплати одноразової грошової допомоги [...]	Визначає порядок виплати ОГД у разі встановлення інвалідності або відсотку втрати працездатності
Постанова КМУ №1338 від 15.11.2024	Деякі питання запровадження оцінювання повсякденного функціонування особи	Визначає порядок встановлення групи інвалідності або відсотку втрати працездатності
Наказ МОУ №402 від 14.08.2008	Про затвердження Положення про військово-лікарську експертизу в Збройних Силах України	Визначає порядок проходження ВЛК, а також особливості для проходження ВЛК військовим після звільнення з полону, визначення прив'язки до захворювань/поранень
Наказ МОУ №280 від 15.09.2022	Про затвердження Інструкції з організації обліку особового складу в системі Міністерства оборони України	Передбачає процедуру обліку військового у ВЧ

Розділ II. Сценарій: Загибель

Сценарій: Загибель

1. Факт загибелі

Персональний облік особового складу, який вибув зі строю через смерть (загибель), поранення (травми, контузії, каліцтва), хворобу та з інших причин, у підрозділах військових частин ведеться з урахуванням таких вимог:

- 1) у відділенні та взводі — про всіх військовослужбовців, що вибули зі строю, командири відділень і взводів доповідають своєму безпосередньому командирі (начальнику) щодня під час бою і після перевірки наявності особового складу після бою
- 2) у роті (батареї), окремому підрозділі — на всіх військовослужбовців, що вибули зі строю, складається іменний список особового складу, який вибув зі строю. Іменний список особового складу, який вибув зі строю, щоденно подається командирі батальйону (дивізіону), до штабу військової частини
- 3) у батальйоні (дивізіоні, ескадрильї) — на підставі даних іменних списків особового складу, який вибув зі строю рот (батареї) і окремих підрозділів, про втрати особового складу, звірені з даними медичних підрозділів військової частини, складається загальний іменний список особового складу, який вибув зі строю, на особовий склад батальйону (дивізіону, ескадрильї), який щодня подається до штабу військової частини.

2. Евакуація тіла

Встановлюється можливість/відсутність евакуації тіла з поля бою:

- якщо евакуацію тіла можна організувати, то відповідні групи евакуюють тіло з поля бою та транспортують його до найближчого моргу
- якщо евакуація тіла неможлива, то уточнюються місце та обставини загибелі, а також подальші дії, відповідно до Алгоритму реагування фахівців служби супроводу на випадок зникнення безвісти військовослужбовця

Для визнання бійця загиблим потрібно отримати офіційну інформацію про обставини, що свідчать про ймовірну загибель. Це може бути акт розслідування з поясненнями побратимів військового, фото чи відеоматеріали від військової частини тощо. Факт загибелі на окупованій території чи в зоні ведення бойових дій можуть підтвердити довідка військової частини, виписка із наказу військової частини.

3. Сповідання

У разі загибелі військовослужбовця командир військової частини зобов'язаний організувати не пізніше наступного дня після надходження інформації щодо таких військовослужбовців повідомлення (засобами зв'язку та письмово) керівника відповідного ТЦК та СП за місцем проживання (перебування) сім'ї (близьких родичів) військовослужбовця, дату і причину його смерті (загибелі).

Сповіднення військової частини про загиблого військовослужбовця — це документ, що містить відомості про загибель:

- посада, військове звання, прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) і дата народження військовослужбовця;
- контактні дані підрозділу військової частини для налагодження комунікації з членами сім'ї військовослужбовця;
- місце, дата смерті (загибелі);
- причина смерті (загибелі) та її зв'язок із виконанням обов'язків військової служби, захистом Батьківщини;
- характеристика вірності військовослужбовця Військовій присязі на вірність Українському народу.

Сповіднення командира військової частини надсилається до відповідного ТЦК та СП за адресою задекларованого/зареєстрованого місця проживання (перебування) сім'ї (близьких родичів) військовослужбовця. Якщо адреса сім'ї (близьких родичів) невідома або загиблій не мав сім'ї (близьких родичів), — до ТЦК та СП за місцем призову (прийняття) на військову службу чи адреси останнього задекларованого/зареєстрованого місця проживання (перебування) військовослужбовця) після видання наказу командира військової частини з основної діяльності про обставини смерті (загибелі) військовослужбовця.

В наказі командира військової частини з основної діяльності про обставини смерті (загибелі) військовослужбовця зазначають дані:

- про військовослужбовця (військове звання, прізвище, ім'я, по батькові (за наявності), посада, дата народження);
- підстава видання наказу (рапорт, повідомлення, доповідна записка);
- про наявність у військовослужбовця статусу учасника бойових дій;
- про підрозділ військової частини для налагодження комунікації з членами сім'ї та способи зв'язку з ним;
- про наявність/відсутність особистих речей військовослужбовця, зазначення осіб, яким будуть повернуті речі, та посадової особи військової частини, відповідальної за повернення;
- місце, дата смерті (загибелі);
- причина смерті (загибелі) та її зв'язок з проходженням військової служби, виконанням обов'язків військової служби, захистом Батьківщини;
- характеристика вірності військовослужбовця Військовій присязі на вірність Українському народу;
- інформація про наявність або відсутність особистого розпорядження військовослужбовця, складеного на випадок своєї загибелі (смерті), про виплату одноразової грошової допомоги особі (особам) за його вибором та про ТЦК та СП, до якого військовою частиною надіслано оригінал особистого розпорядження;
- інформація про відсутність чи наявність обставин, що свідчать про те, що смерть (загибель) військовослужбовця не пов'язана із вчиненням ним кримінального чи адміністративного правопорушення або не є наслідком вчинення ним дій у стані алкогольного, наркотичного, токсичного сп'яніння або навмисного спричинення собі тілесного ушкодження чи самогубства.

Сповіднення командира військової частини оформлюється, підписується командиром і начальником штабу військової частини та засвідчується гербовою печаткою.

Сповіднення командира військової частини складається у двох примірниках.

Перший примірник надсилається до відповідного ТЦК та СП за адресою задекларованого/зареєстрованого місця проживання (перебування) сім'ї (близьких родичів) військовослужбовця; якщо адреса невідома або загиблій не мав сім'ї (близьких родичів), — до ТЦК та СП за місцем призову (прийняття) на військову службу чи адресою останнього задекларованого/зареєстрованого місця проживання (перебування) військовослужбовця) протягом доби після отримання достовірної інформації про його смерть (загибель).

Заборонено надсилати сповіщення командира військової частини безпосередньо сім'ї (близьким родичам) військовослужбовця або повідомляти їх про подію, що сталася з військовослужбовцем.

Другий примірник сповіщення командира військової частини зберігається у діловодстві військової частини.

Сповіднення командирів військових частин підшиваються та зберігаються в окремих справах відповідних ТЦК та СП.

Відповідний ТЦК та СП на підставі одержаного сповіщення командира військової частини зобов'язаний протягом семи днів після його отримання вручити сім'ї (близьким родичам) сповіщення, висловити їм співчуття, а також проінформувати щодо установлених законодавством пільг, роз'яснити порядок подання документів для призначення пенсії (допомоги) та інших виплат членам сім'ї військовослужбовця.

Якщо сім'я змінила місце проживання або військовослужбовець не мав сім'ї (близьких родичів), або відсутні відомості (неможливо дізнатись) про місце проживання (перебування) сім'ї (близьких родичів) військовослужбовця, сповіщення пересилається до Кадрового центру Збройних Сил, для військовослужбовців Держспецтрансслужби — до служби персоналу органу управління Держспецтрансслужби із зазначенням причин пересилання. Надіслані сповіщення зберігаються в окремій справі протягом 3 років з дати їх надходження. Якщо протягом цього часу сім'я не зверталася, вони знищуються за актом.

У разі звернення членів сім'ї (близьких родичів) до відповідного ТЦК та СП щодо отримання повторного сповіщення, їм може бути виданий(а) дублікат (копія) зазначеного сповіщення.

Начальник ТЦК та СП, який отримав сповіщення командира військової частини може звернутися в разі необхідності до цього командира для уточнення даних.

У разі надходження до ТЦК та СП будь-яких змін до сповіщення командира військової частини начальник ТЦК та СП зобов'язаний внести ці зміни до облікових документів, повідомити про них сім'ю (близьких родичів) померлого (загиблого) військовослужбовця, а якщо ці зміни впливають на виплату пенсії або отримання встановлених пільг та матеріальних допомог, одночасно повідомити про це відповідні державні органи, які їх надають.

Якщо ТЦК та СП отримує сповіщення командира військової частини щодо військовослужбовця, призваного (прийнятого) іншими ТЦК та СП, таке сповіщення протягом п'яти днів після його отримання має бути надіслане до відповідного ТЦК та СП.

Після сповіщення має відбутися повернення особистих та цінних речей військовослужбовця членам сім'ї (детальний алгоритм в Сценарії 3)

4. Судово-медична експертиза (СМЕ)

.....

Огляд тіла проводить слідчий НПУ (прокурор) за обов'язкової участі судово-медичного експерта або лікаря, якщо експерт відсутній. Після огляду тіло направляють на обов'язкове проведення СМЕ для встановлення причин смерті. Перед СМЕ має відбутися ідентифікація тіла за умови, що вона можлива за зовнішніми ознаками.

4.1. Впізнані

Йдеться про тіла, які були ідентифіковані ще під час евакуації або тоді, коли рідні чи представник військової частини прибувають до моргу на впізнання, якщо є характерні ознаки. Перед тим як надати тіло для впізнання, слідчий НПУ попередньо з'ясовує, чи може людина його впізнати, опитує її про зовнішній вигляд та прикмети цієї особи. Якщо людина не може назвати прикмети, за якими впізнає особу, проте може впізнати її за сукупністю ознак, це зазначається у протоколі.

У процесі впізнання слідчий НПУ складає протокол, у якому докладно зазначає ознаки, за якими особа впізнала тіло.

4.2. Невпізнані

Якщо тіло не ідентифікували ні під час евакуації, ні під час впізнання, може бути проведена процедура ДНК-експертизи. Вона можлива, якщо у військового є родичі або експерти мають можливість виділити зразки ДНК з біологічних решток на особистих речах загиблого.

Відбір біологічних зразків ДНК (фізично) — процес, який відбувається в межах кримінального провадження (НПУ). Виділення геному (генетичного профілю людини) — це експертиза, яку здійснює експерт ДНДЕКЦ за постановою слідчого НПУ.

Якщо виявлений збіг ДНК, то тіло ідентифікують. Якщо збіг відсутній, тіло залишається неопізнаним, впродовж 12 місяців зберігається в морзі, після чого особу ховають. Лікарське свідоцтво про смерть в такому разі оформлюється як на «Невідомого» та передається в ритуальне КП за місцем тимчасового поховання.

У разі остаточного збігу ДНК проводиться об'єднання кримінальних проваджень відкритих після репатріації тіла та за фактом зникнення особи безвісти за особливих обставин. Після чого слідчий складає постанову про ідентифікацію особи трупа, за результатами молекулярно-генетичної експертизи ДНК-профілю родича зниклого безвісти.

Після отримання закладом СМЕ постанови слідчого, вносяться зміни в реєстраційні журнали та змінюється статус загиблого. Далі заклад СМЕ за зверненням представників військової частини або родичів оформлює лікарське свідоцтво про смерть (Форма 106/о).

5. Транспортування тіл загиблих (померлих)

У Збройних Силах України роботу щодо транспортування тіл загиблих (померлих) оборонців України організовано так:

перевезення тіл загиблих (померлих) оборонців України до визначених місць тимчасового зберігання та/або до визначених спеціалізованих установ (бюро судово-медичної експертизи) – здійснюється силами та засобами військових частин (підрозділів) або групами транспортування (евакуації) тіл (останків) загиблих (померлих) оборонців України в районах відповідальності створених угруповань військ (сил), які формуються ЦУ ЦВС ГШ ЗСУ;

Транспортування тіл (останків) загиблих (померлих) оборонців України з державних спеціалізованих установ (бюро судово-медичної експертизи) до місць остаточного поховання – здійснюється силами та засобами військових частин (підрозділів) або груп транспортування тіл загиблих зі складу Об'єднаного центру забезпечення заходів цивільно-військового співробітництва Збройних Сил України в рамках реалізації гуманітарного проєкту Збройних Сил України «НА ЩИТІ» з використанням спеціалізованого автомобільного транспорту (рефрижераторів) (відповідно до Алгоритму транспортування тіл загиблих військовослужбовців); ритуальними організаціями за укладеним договором з військовою частиною; засобами родичів, за домовленістю з ними. Транспортування тіл може здійснюватися кожною окремою військовою частиною за договором про надання послуг з транспортування, оплату послуг якого здійснюється ЦУ ЦВС ГШ ЗСУ.

В кожному бюро СМЕ встановлені окремі правила та порядок видачі тіл. Необхідно враховувати ці відмінності, а також графік роботи бюро СМЕ.

6. Отримання гербового свідоцтва

Отримується родиною в ДРАЦС. Для звернення до ДРАЦСу за гербовим свідоцтвом про смерть потрібно мати на руках лікарське свідоцтво про смерть (форма 106/о). Його потрібно подати разом із заявою про державну реєстрацію смерті. Це зазвичай роблять рідні, однак є практика, за якої служби супроводу теж можуть оформити це свідоцтво.

Смерть підлягає державній реєстрації в органах реєстрації актів цивільного стану за останнім місцем проживання померлого або за місцем настання смерті, або за місцем поховання. В умовах воєнного стану громадяни можуть звернутися за реєстрацією до будь-якого органу ДРАЦС.

Якщо в загиблого немає родичів, то оформити це свідоцтво може військова частина.

7. Поховання

ТЦК та СП мають узгодити з рідними загиблого (померлого) військовослужбовця, представниками місцевої державної адміністрації або органів місцевого самоврядування місце, час та порядок поховання.

Військовослужбовців, які загинули (померли) під час перебування на військовій службі, ховають з проведенням військового поховального ритуалу.

Під час військового поховального ритуалу призначається почет — зведений підрозділ для віддання військових почесей загиблим (померлим) військово-вослужбовцям.

Організація військового поховального ритуалу покладається на начальника гарнізону за місцем проведення поховання.

Підрозділи Національної поліції за потреби забезпечують перекриття руху на ділянках доріг для поховального кортежу.

Прощання із загиблим (померлим) проводять у місці, узгодженому з родичами чи іншими близькими особами, а в разі їх відсутності — з посадовою особою, яка ухвалила рішення про військовий поховальний ритуал. За згодою родичів чи інших близьких осіб під час прощання може здійснюватися релігійний ритуал.

Після закінчення прощання труну покривають Державним Прапором України.

Труна з тілом переміщується катафалком.

Для транспортування труни з тілом з місця прощання до місця поховання (кремації) утворюється поховальний кортеж.

На місці поховання Державний Прапор України з труни загиблого (померлого) передають родичу чи іншій близькій особі.

Поховання загиблого здійснюють в костюмі літньому польовому, білизні натільній, шкарпетках і взутті або в парадно-вихідній формі одягу (за наявності), які йому належали. Якщо комплект одягу загиблого (померлого) перебуває в непридатному стані, видається новий комплект.

Військова частина закуповує такі ритуальні предмети:

- труна (за потреби — оцинкована),
- подушка,
- похоронне покривало,
- санітарний (патологоанатомічний) мішок (за потреби),
- надгробний хрест,
- транспортувальний ящик (за потреби),
- ритуальний вінок,
- державний прапор (після поховання передається близьким родичам)

Для поховання загиблого (померлого) мусульманського віросповідання закуповуються труна (за потреби оцинкована), подушка, санітарний (патологоанатомічний) мішок (за потреби), транспортувальний ящик (за потреби), 9 метрів білої ситцевої матерії, державний прапор (після поховання передається близьким родичам).

Ритуальні предмети закуповуються військовою частиною або ТЦК та СП за договором, оплату здійснює ЦУ ЦВС ГШ ЗСУ.

Військова частина також може оплачувати інші ритуальні послуги (написи на надгробних хрестах, траурні стрічки, ритуальні вінки, кремацію).

Можлива кремація за окремим порядком та закупівлею ритуальних послуг (у цьому разі необхідно обов'язково отримати дозвіл від прокуратури).

8. Виключення зі списків особового складу військової частини

.....

На підставі наказу по стройовій частині в електронному журналі обліку особового складу, у вкладці «Безповоротні втрати» робиться запис із зазначенням дати та причини смерті (загибелі) військовослужбовця, місця поховання, номера наказу про виключення зі списків особового складу військової частини, а також інформація про те, коли, кому та за яким номером надіслано сповіщення командира військової частини.

Особові справи померлих (загиблих) та обліково-послужні картки військовослужбовців надсилаються до відповідних ТЦК та СП після виключення цих військовослужбовців зі списків особового складу військової частини.

На особисті та цінні речі, гроші, особисті документи померлого (загиблого) складається акт наявності особистих та цінних речей, грошей, особистих документів померлого (загиблого) у двох примірниках, які підписує комісія, визначена наказом командира військової частини, та затверджує командир військової частини.

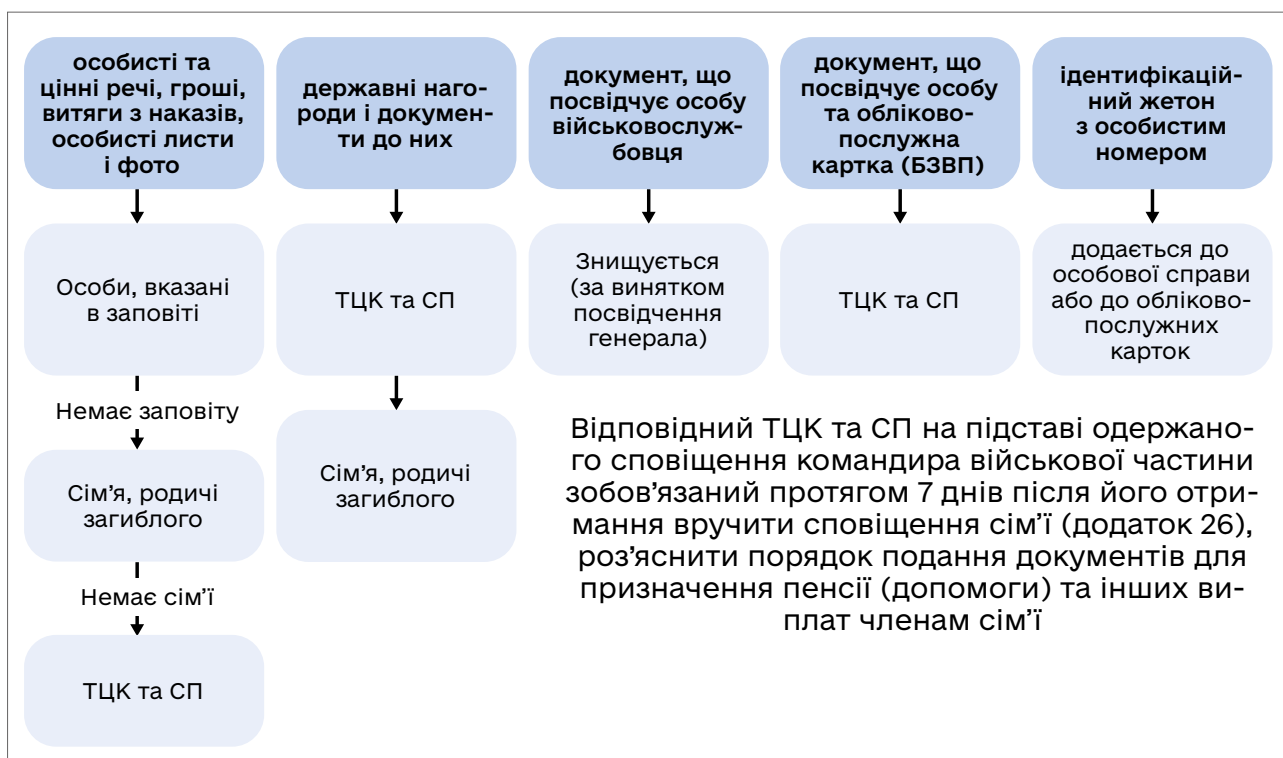
Особисті речі, що підлягають передачі сім'ї (близьким родичам) померлого (загиблого) військовослужбовця, ретельно перевіряються та упаковуються разом з першим примірником акта, опечатуються сургучевою печаткою військової частини. Другий примірник акта зберігається в окремій справі військової частини, у якому робиться запис про час і спосіб відправки таких речей.

Не пізніше наступного дня після видання наказу по стройовій частині про виключення зі списків особового складу військової частини померлого (загиблого) військовослужбовця, його документи, особисті та цінні речі направляють одному з членів сім'ї, близьким родичам або спадкоємцям загиблого (померлого) за актом під їхній особистий підпис.

Державні нагороди (відомчі заохочувальні відзнаки) і документи до них направляють до відповідного ТЦК та СП для подальшого вручення їх сім'ї або близьким родичам померлого (загиблого) військовослужбовця. Передача нагород і посвідчень сім'ї (близьким родичам) оформляється протоколом.

Якщо місце проживання (перебування) сім'ї (близьких родичів) померлого (загиблого) військовослужбовця невідоме або він не мав сім'ї (близьких родичів), особисті та цінні речі направляються до відповідного ТЦК та СП за місцем призову (прийняття) на військову службу (останнім місцем проживання) померлого (загиблого) військовослужбовця або особам, указаним у заповіті (за наявності).

Ідентифікаційний жетон з особистим номером залучається до особових справ померлих (загиблих) військовослужбовців (для осіб офіцерського складу — до других примірників) або до обліково-послужних карток.

9. ВЛК (посмертно)

ТЦК та СП направляє пакет документів на ВЛК, щоб встановити причинний зв'язок загибелі (смерті) військового із захистом Батьківщини (рідше — на таке ВЛК направляє військова частина). Постанова ВЛК, оформлена Витягом з протоколу штатної військово-лікарської комісії — це основний документ члена сім'ї загиблого, адже без нього сім'я не зможе реалізувати свої права, зокрема, для отримання статусів; ОГД; соціальних гарантій.

Основні документи для ВЛК:

- документи про проходження служби;
- медичні документи (історія хвороби, довідки ВЛК, витяги);
- акт службового або спеціального розслідування;
- документи про обставини загибелі (не менше одного):
 - витяг зі списків безповоротних втрат;
 - наказ командира;
 - донесення;
 - сповіщення;
- лікарське свідоцтво про смерть;
- свідоцтво про смерть.

Можуть додаватися інші документи, що підтверджують причинний зв'язок із військовою службою.

Постанова ВЛК щодо встановлення причинного зв'язку захворювання, травми (поранення, контузії, каліцтва) надходить до ТЦК та СП або військової частини у трьох примірниках (один — на комісію для отримання ОГД, а інший — рідним).

10. Виплати у зв'язку із загибеллю чи смертю військовослужбовця

Одноразова грошова допомога (ОГД) — гарантована державою виплата, що здійснюється у разі смерті (загибелі) військовослужбовця або особи, звільненої з військової служби, якщо смерть настала не пізніше одного року після звільнення у випадках, визначених законом.

ОГД призначається у разі:

1. Загибелі (смерті) військовослужбовця під час виконання обов'язків військової служби
2. Смерті внаслідок захворювання, пов'язаного з виконанням обов'язків військової служби.
3. Смерті протягом одного року після звільнення, якщо вона настала внаслідок:
 - поранення,
 - контузії,
 - каліцтва,
 - захворювання пов'язаних із виконанням обов'язків військової служби.
4. Смерті військовослужбовця під час проходження військової служби.
5. Смерті внаслідок захворювання або нещасного випадку, що мали місце під час проходження служби.
6. Смерті протягом року після звільнення, якщо вона настала внаслідок поранення, захворювання чи нещасного випадку, пов'язаних із проходженням служби.

Розмір ОГД залежить від юридично встановленого причинного зв'язку зі смертю.

У разі загибелі військовослужбовця, що сталася під час дії воєнного стану, його родина має право на одноразову грошову допомогу (ОГД) у розмірі 15 млн гривень.

Коло осіб, які мають право на отримання ОГД визначається або особистим розпорядженням військовослужбовця, або законом, якщо таке розпорядження відсутнє або охоплює не всю суму.

Пріоритетним є особисте розпорядження військовослужбовця за наявності. У документі зазначається, кому та в яких частках має бути виплачена одноразова грошова допомога.

Незалежно від змісту особистого розпорядження право на призначення та отримання одноразової грошової допомоги мають:

- малолітні, неповнолітні, повнолітні непрацездатні діти;
- непрацездатна вдова (вдівець);
- непрацездатні батьки загиблої (померлої) особи.

Їхня частка дорівнює 50% від частки, яка належала б кожному з них у разі призначення та виплати одноразової грошової допомоги за відсутності особистого розпорядження.

Якщо особисте розпорядження відсутнє або не охоплює всю суму допомоги, право на її отримання у рівних частках мають:

- діти, включно з усиновленими, зачатими за життя загиблої (померлої) особи та народженими після її смерті, а також діти, стосовно яких загиблу (померлу) особу за її життя було позбавлено батьківських прав;
- вдова чи вдівець;
- батьки (усиновлювачі), якщо вони не були позбавлені батьківських прав або їх батьківські права були поновлені;
- внуки загиблої (померлої) особи, якщо на момент її загибелі (смерті) їх батьки загинули (померли);
- особа, з якою загиблій (загибла) спільно проживали, не перебуваючи у шлюбі, але якщо цей факт підтверджено судом;
- утриманці, визначені згідно із Законом України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деякі інші особи».

Якщо один з отримувачів допомоги відмовився від своєї частки, ця сума розподіляється порівну між рештою членів сім'ї. Відмова засвідчується нотаріально (за кордоном — у консульстві України).

Якщо після призначення та виплати одноразової грошової допомоги за її отриманням звертаються інші особи, питання щодо перерозподілу суми вирішується за взаємною згодою осіб або в судовому порядку.

Куди звертатися?

Якщо військовослужбовець служив у Збройних Силах України, слід звернутися до районного територіального центру комплектування та соціальної підтримки незалежно від місця реєстрації.

Якщо він служив у Нацгвардії, СБУ, Службі зовнішньої розвідки, Головному управлінні розвідки МОУ, Держспецзв'язку, Держприкордонслужбі, Державній спеціальній службі транспорту тощо — звертатися необхідно безпосередньо до цих формувань.

Для оформлення одноразової грошової допомоги до районного ТЦК та СП (незалежно від місця реєстрації) необхідно подати такі документи:

- заява про виплату одноразової грошової допомоги;
- документ, що посвідчує особу;
- документ про присвоєння реєстраційного номера облікової картки платника
- податків (або серія (за наявності) та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків відповідно до закону));
- свідоцтво про смерть військовослужбовця;
- копії документів, що підтверджують родинні зв'язки з загиблим або перебування на його утриманні:
 - для дружини / чоловіка — свідоцтво про шлюб;
 - для дитини — свідоцтво про народження дитини;

- для батьків – свідоцтво про народження загиблого;
- для осіб, які перебували на утриманні загиблого – підтверджувальний документ або судове рішення;
- у разі цивільного шлюбу – чинне рішення суду.
- для осіб, які досягли 16-річного віку: довідка про відсутність/ наявність судимості або обмежень, передбачених КПК України або повний витяг з інформаційно-аналітичної системи чи сервісу державних послуг «Дія»;
- свідоцтво про зміну імені (за потреби);
- інші документи щодо призначення та виплати допомоги (за наявності);
- згода на обробку персональних даних.

Алгоритм призначення і виплати одноразової грошової допомоги

Документи слід подати до районного ТЦК та СП, який засвідчує копії та складає висновок про результати проведеної роботи щодо встановлення осіб, які можуть звернутися за ОГД.

Районний ТЦК та СП не пізніше семи робочих днів після надходження всіх документів надсилає документи до обласного (міського) ТЦК та СП.

О(М)ТЦК та СП перевіряє отримані документи, визначає осіб, які документально підтвердили своє право на одержання ОГД, а також осіб, які звернулися (можуть звернутися) за її одержанням, але не надали (надали не всі) документи.

Складає висновок щодо можливості призначення одноразової грошової допомоги та надсилає документи до Міністерства оборони України.

Після рішення Комісії про призначення (відмову) ОГД, упродовж трьох робочих днів, Міноборони доводить до Командування Сухопутних військ витяги з протоколів засідання комісії, яке надсилає їх до О(М)ТЦК та СП для доведення до заявників.

Основні документи, які подає заявник:

- документ, що посвідчує особу;
- РНОКПП;
- свідоцтво про смерть;
- документи про родинні зв'язки;
- згода на обробку персональних даних;
- довідка про судимість (з 16 років);
- рішення суду (за наявності).

Документи, що отримуються від військової частини

- витяг з наказу про виключення зі списків;
- витяг з послужного списку (склад сім'ї);
- грошовий атестат;
- документи про обставини загибелі;
- витяг з постанови ВЛК про причинний зв'язок смерті.

Порядок виплати ОГД

Виплати одноразової грошової допомоги здійснюється у два етапи.

Перший платіж у розмірі 1/5 від призначеної суми допомоги перераховується не пізніше, ніж через п'ять робочих днів з моменту отримання відповідних коштів О(М)ТЦК та СП.

Виплати 4/5 від призначеної суми здійснюється рівними платежами щомісячно протягом:

80 наступних місяців – для членів сімей загиблих (померлих) військовослужбовців (у тому числі які загинули (померли) під час перебування у полоні), актовий запис про смерть яких складено з 01 вересня 2025 року,

40 наступних місяців – для членів сімей загиблих (померлих) військовослужбовців, актовий запис про смерть яких складено до 1 вересня 2025 року.

Для отримання одноразової грошової допомоги необхідно звернутися не пізніше ніж через три роки з дати складання актового запису про смерть.

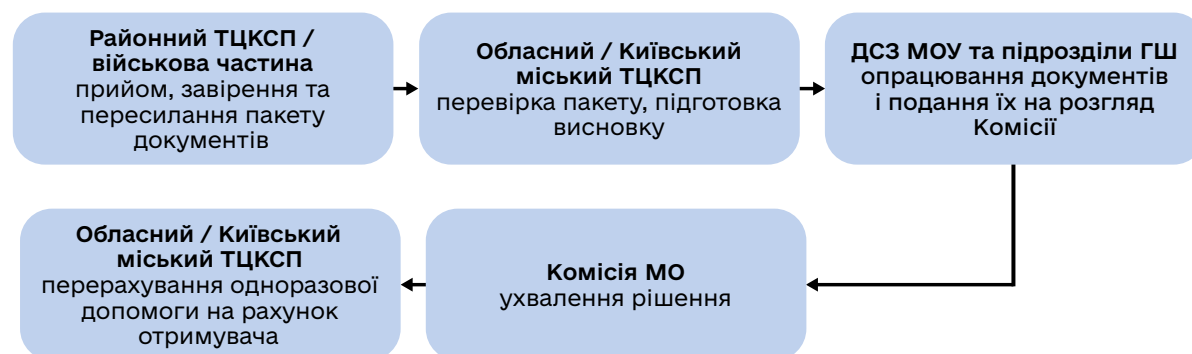
Якщо військовослужбовець зник безвісти за особливих обставин або його в судовому порядку визнано безвісно відсутнім та надалі рішенням суду оголошено померлим – за допомогою слід звернутися не пізніше трьох років з дати складання актового запису про смерть.

Одноразова грошова допомога (ОГД)

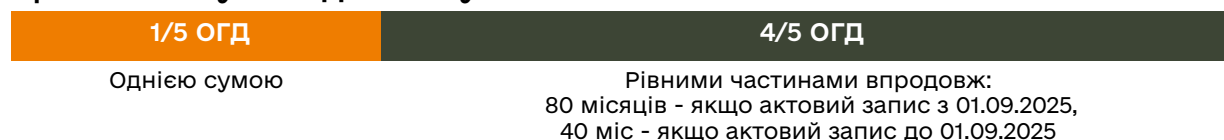
Одноразова грошова допомога у разі загибелі (смерті) військовослужбовця може виплачуватися у різних розмірах в залежності від причини загибелі смерті: у зв'язку із захистом Батьківщини, або у зв'язку із проходженням військової служби

Загибель пов'язана із захистом Батьківщини

Сума допомоги 15 млн. грн

Призначена сума ОГД виплачується поетапно:

Загибель пов'язана із проходженням або виконанням обов'язків військової служби**Сума допомоги 500–750 прожиткових мінімумів**

Розмір допомоги встановлюється виходячи від прожиткового мінімуму, встановленого законодавством станом на 1 січня відповідного року, залежно від причинного зв'язку смерті:

- якщо пов'язана з виконанням обов'язків військової служби – 750-кратного прожиткового мінімуму

- якщо пов'язана з проходженням військової служби – 500-кратного прожиткового мінімуму

Для отримання частки допомоги таким особам необхідно звернутися до будь-якого ТЦК та СП, розташованого на підконтрольній території України, не пізніше 3-х років з дати смерті, зазначеної у свідоцтві про смерть.

Виплата недоотриманого грошового забезпечення

У разі загибелі (смерті) військовослужбовця військовою частиною, в якій він перебував на грошовому забезпеченні, здійснюється виплата:

- грошового забезпечення, — за повний місяць загибелі (смерті)
- додаткової винагороди в розмірі 100 000 гривень, — за повний місяць загибелі (смерті) внаслідок поранення (контузії, травми або каліцтва), пов'язаного із захистом Батьківщини.

Порядок виплати зазначених коштів залежить від дати смерті військовослужбовця (з моменту здійснення актового запису про смерть).

У разі якщо смерть військовослужбовця настала у період до 30 жовтня 2025 року включно належне, але не отримане ним до дня смерті (загибелі) грошове забезпечення виплачується:

- дружині (чоловіку), а в разі якщо її (його) немає:
- повнолітнім дітям, які проживали разом з померлим (загиблим), або законним представникам (опікунам, піклувальникам) чи усиновлювачам неповнолітніх дітей (осіб з інвалідністю з дитинства — незалежно від їхнього віку), а також особам, які перебувають на утриманні військовослужбовців, у разі якщо їх немає:
- батькам

У разі відсутності перелічених осіб суми грошового забезпечення включаються до складу спадщини.

У разі якщо смерть настала після 31 жовтня 2025 року виплата проводиться:

- особам, визначеним в особистому розпорядженні на випадок полону; розмір частки таких осіб визначається військовослужбовцем у відсотках в особистому розпорядженні на випадок полону

У разі відсутності особистого розпорядження на випадок полону — виплата здійснюється рівними частками в загальній сумі 100 відсотків грошового забезпечення.

Перша черга:

- дружині (чоловіку),
- законним представникам малолітніх (неповнолітніх) дітей,

- дітям з числа осіб з інвалідністю з дитинства (незалежно від віку) або їх законним представникам
- батькам

У разі отримання особою від військовослужбовця аліментів, виплата грошового забезпечення не здійснюється.

Друга черга:

- повнолітнім дітям, рідним братам (сестрам), законним представником яких є військовослужбовець;

У разі відсутності особистого розпорядження військовослужбовця на випадок полону та усіх вказаних вище осіб недоотримане грошове забезпечення включається до складу спадщини.

11. Статус родини та пенсії

Для родин померлих чи загиблих військовослужбовців визначено два статуси залежно від причини смерті:

- Статус члена сім'ї військовослужбовця, який загинув (помер) чи пропав безвісти під час проходження військової служби, підтверджує **чорне посвідчення**, — передбачений для родичів військових, які загинули під час проходження військової служби (у небойових ситуаціях також).
- Статус члена сім'ї загиблого (померлого) Захисника чи Захисниці України, який підтверджує **сіре посвідчення**, — надають родичам, якщо військовий загинув у зв'язку із захистом Батьківщини або виконанням службових обов'язків у зоні бойових дій.

Для отримання статусу члена сім'ї загиблого (померлого) Захисника чи Захисниці України (**сіре посвідчення**) необхідно безпосередньо звернутися до місцевого структурного підрозділу з питань ветеранської політики за задекларованим / зареєстрованим місцем проживання (перебування) або за адресою фактичного місця проживання (для ВПО) заявника. Заяву та необхідні документи можна подавати, зокрема, засобами поштового зв'язку або через ЦНАП.

Право на отримання сірого посвідчення мають:

- батьки;
- один із подружжя, який не одружився вдруге, незалежно від того, виплачується йому пенсія чи ні;
- діти, які не мають (і не мали) своїх сімей;
- діти, які мають свої сім'ї, але стали особами з інвалідністю до досягнення повноліття;
- діти, обоє з батьків яких загинули або зникли безвісти;
- утриманці загиблого (померлого), яким у зв'язку із цим виплачується пенсія.

До заяви додають:

- свідоцтво про смерть;
- документ про безпосередню участь загиблого військовослужбовця в бойових діях;

- постанова штатної військово-лікарської комісії (ВЛК) (крім випадків, коли особа пропала безвісти);
- паспорт заявника;
- ідентифікаційний код заявника;
- документи, які підтверджують ступінь спорідненості заявника із загиблим;
- та інші.

Порядком надання статусу члена сім'ї загиблого (померлого) Захисника чи Захисниці України, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 23 вересня 2015 року №740, передбачено, що одним з найважливіших документів для встановлення статусу є довідка про безпосередню участь особи у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України.

Форма довідки затверджена у додатку 1 Порядку та видається командиром (начальником) військової частини (органу, підрозділу), у складі якої особа, яка загинула (померла), брала участь у заходах, необхідних для забезпечення оборони України, захисту безпеки населення та інтересів держави у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України.

Довідка видається на кожного члена сім'ї загиблого (померлого) Захисника чи Захисниці.

Для отримання чорного посвідчення заявники звертаються із заявою до:

- ТЦК та СП – про видачу посвідчення члена сім'ї військовослужбовця ЗСУ або Держспецтрансслужби, який загинув (помер) чи пропав безвісти під час військової служби;
- уповноваженого органу, на який покладаються функції з видачі посвідчень члена сім'ї військовослужбовця СБУ, Управління державної охорони, розвідувальних органів, Держспецзв'язку, Держприкордонслужби, Національної гвардії, який загинув (помер) чи пропав безвісти під час проходження військової служби.

У заяві мають бути зазначені:

- ПІБ особи, яка звертається;
- спосіб комунікації (поштова адреса та/або адреса електронної пошти, телефон);
- сімейні (родинні) стосунки із військовослужбовцем, який загинув (помер) чи пропав безвісти під час служби;
- військове звання такого військовослужбовця, його ПІБ;
- його військове формування, де він перебував на дату смерті/зникнення безвісти.

Право на отримання чорного посвідчення мають такі родичі:

- батьки загиблого;
- дружина/чоловік, якщо вони не взяли новий шлюб;
- діти до 18 років або повнолітні діти з інвалідністю з дитинства.

Разом із заявою подаються:

- копія документа, що посвідчує особу та підтверджує громадянство України, або документа, що посвідчує особу та підтверджує її спеціальний статус (за наявності технічної можливості доступу до відомостей про зазначені документи стосовно заявника копії таких документів заявником не подаються);
- документи, що підтверджують сімейні (родинні) стосунки із військовослужбовцем;
- фотокартка члена сім'ї (крім дітей, які не досягли повноліття) розміром 2,5х3,5, де зображення обличчя має складати 65-70% фото;
- висновок МСЕК або витяг з рішення ЕКОПФО щодо повнолітньої дитини військовослужбовця, який загинув (помер) або пропав безвісти під час проходження військової служби, про визнання її особою з інвалідністю з дитинства.

Пенсія в разі втрати годувальника

Пенсії в разі втрати годувальника призначаються, якщо:

- годувальник помер у період служби;
- або не пізніше трьох місяців після звільнення зі служби;
- або пізніше цього строку, але внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, одержаних під час служби;
- або годувальник помер у період одержання військової пенсії, або не пізніше як п'ять років після припинення її виплати.

До членів сім'ї, які мають право на пенсію в разі втрати годувальника, належать:

- чоловік або дружина, батько, матір, якщо вони є особами з інвалідністю або досягли віку, передбаченого статтею 26 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» (тобто 60-63-65 років залежно від тривалості страхового стажу).
- діти до 18 років або старші від цього віку, якщо вони стали особами з інвалідністю до досягнення 18 років;
- діти, які навчаються за денною формою, — до завершення навчання, але не довше 23 років; діти-сироти — до 23 років незалежно від факту навчання;
- дружина (чоловік), брат, сестра, дід, бабуся годувальника чи годувальниці, яка чи який здійснює догляд за дитиною до досягнення нею 8 років та не працює; водночас право на пенсію в разі втрати годувальника незалежно від факту роботи (служби) має дружина (чоловік) годувальника, який загинув при захисті Батьківщини чи виконанні обов'язків військової служби (службових обов'язків);
- брат чи сестра, онуки до досягнення 18 років (старших за 18 років за умов, що вони є особами з інвалідністю з дитинства або навчаються за денною формою до 23 років) та в них немає працездатних батьків;
- дідусь чи бабуся — якщо відсутні особи, які за законом зобов'язані їх утримувати;

- вітчим і мачуха — за умови, якщо виховували або утримували померлого пасинка чи падчерку не менш як 5 років;
- пасинок і падчерка — якщо вони не одержували аліментів від батьків.

Батькам, дружині або чоловікові загиблого/померлого (смерть яких на-стала під час служби чи після служби, пов'язана із захистом Батьківщини чи виконанням обов'язків військової служби) пенсія в разі втрати годувальника призначається на п'ять років раніше пенсійного віку, передбаченого статтею 26 Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхуван-ня» (в разі досягнення 55-річного віку), або якщо вони мають право на до-строкову пенсію за віком, або на пенсію на пільгових умовах).

На розмір пенсії впливають:

- грошове забезпечення;
- причини смерті/загибелі;
- кількість членів родини (у певних випадках)

Якщо годувальник помер чи загинув під час виконання обов'язків військо-вої служби/захисту Батьківщини, розмір пенсії становить:

70% грошового забезпечення — кожному з батьків, дружині/чоловіку та ін-шому непрацездатному члену сім'ї (якщо право на пенсію має один непра-цездатний член сім'ї крім батьків, дружини / чоловіка)

50% грошового забезпечення — кожному непрацездатному члену сім'ї (крім батьків, дружини/чоловіка), якщо право на пенсію мають кілька (більше одного) членів сім'ї (крім батьків, дружини/чоловіка)

Якщо годувальник помер чи загинув внаслідок нещасного випадку, не пов'язаного з виконанням обов'язків військової служби, розмір пенсії стано-вить 30% грошового забезпечення — кожному непрацездатному члену сім'ї.

Алгоритм звернення

1. Заяву про призначення пенсії подають до уповноваженого структурного підрозділу силового відомства, де особа на час смерті/загибелі проходи-ла службу (ЗСУ — до районного ТЦК та СП; якщо останнім місцем служби були інші силові відомства — зазвичай звертаються до військової частини, з якої загиблого було виключено зі списків особового складу)

Безпосередньо до органу Пенсійного фонду заява подається у випадках, коли померлому/загиблому військовому вже було призначено «військо-ву» пенсію і після її призначення він не служив; коли іншим членам сім'ї вже призначено пенсію в разі втрати годувальника.

2. Член родини має подати до заяви такі документи:

- паспорт, РНОКПП;
- довідку про рахунок у банку;
- відомості про місце проживання (перебування);
- за наявності — документи, що підтверджують статус (УБД, особи з інва-лідністю внаслідок війни тощо)
- документи, що стверджують належність до непрацездатних членів сім'ї
- свідоцтво про смерть годувальника або рішення суду про визнання його безвісно відсутнім чи оголошення його померлим.

- документи про родинні стосунки (паспорт громадянина України; свідоцтво про народження; свідоцтво про шлюб; рішення суду)

Певній категорії членів родини слід надати додаткові документи для визначення права на пенсію у разі втрати годувальника. Зокрема, це:

- свідоцтво про смерть батьків або інші документи, що підтверджують відсутність батьків (для призначення пенсії братам, сестрам, онукам);
- довідка про те, що пасинок або падчерка не одержують аліментів від батьків;
- довідки закладів освіти про навчання членів сім'ї за денною формою, зокрема за кордоном;
- довідка закладу освіти про перебування на повному державному утриманні (якщо в закладі освіти передбачено таке утримання),
- тощо

3. РТЦК та СП готує або витребує документи про померлого/загиблого військовослужбовця

- витяг з наказу про виключення годувальника зі списків особового складу у зв'язку зі смертю/ з визнанням судом безвісно відсутнім (якщо годувальник помер (загинув) / пропав безвісти у період проходження служби);
- грошовий атестат або довідку про грошове забезпечення;
- довідку про додаткові види забезпечення за останні 24 місяці перед звільненням (якщо ж період служби становить менш як 24 місяці, то рахується фактично прослужений період).
- документи про обставини загибелі чи смерті годувальника внаслідок поранення, контузії, каліцтва, одержаних під час проходження служби при виконанні службових обов'язків (обов'язків військової служби) (або висновок військово-лікарської комісії, або витяг з наказу про виключення годувальника зі списків особового складу у зв'язку зі смертю / визнанням судом безвісно відсутнім або рішення суду)

4. РТЦК та СП передає документи до ОТЦК та СП

В ОТЦК та СП заява разом із необхідними документами реєструється в книзі обліку пенсійних документів. За цим самим номером у Книзі обліку пенсійних документів реєструється особова справа колишнього військовослужбовця, яка надійшла до обласного ТЦК та СП. Одночасно для заявника оформлюється алфавітна картка.

Обласний ТЦК та СП у 10-денний строк з дня одержання заяви про призначення пенсії:

- приймає від заявника необхідні документи та оформлює подання про призначення пенсії за формою, встановленою додатком 8 до Порядку подання та оформлення документів для призначення (перерахунку) пенсій відповідно до Закону України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб;
- передає перший примірник подання та документи до головного управління Пенсійного фонду України за місцем проживання/перебування особи.

- копію подання долучає до особової справи колишнього військовослужбовця, яка зберігається в обласному ТЦК та СП;
- організовує ознайомлення з поданням особи, якій оформлюється пенсія.

5. Орган Пенсійного фонду отримує від ОТЦК та СП подання та пакет документів для оформлення пенсії, реєструє їх, перевіряє зміст та оформлення документів, відповідність викладених у документах даних про особу даним паспорта або іншого документа, що посвідчує особу, за необхідності фіксує і засвідчує виявлені розбіжності. У разі необхідності направляє повідомлення заявнику або посадовій особі ОТЦК та СП про потребу до оформлення документів або надання додаткових документів у тримісячний строк з дня подання заяви про призначення пенсії.

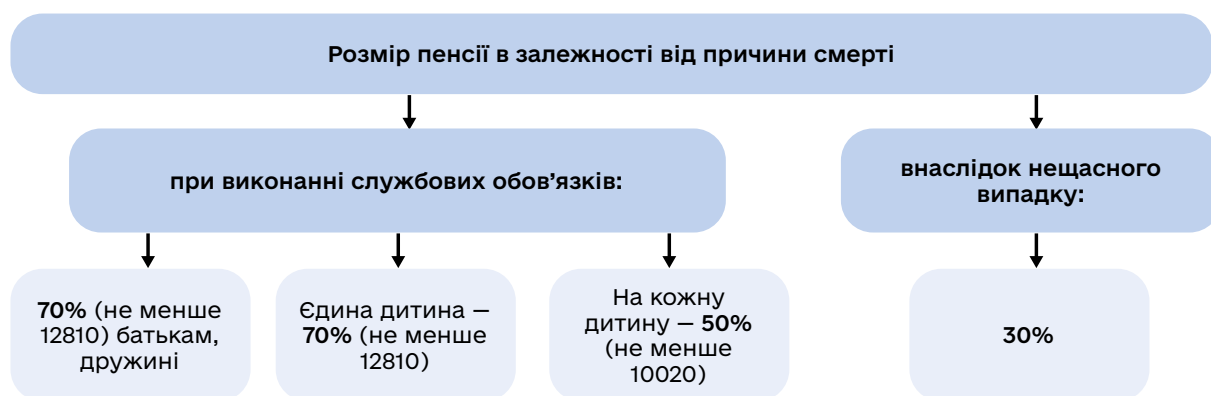
Крім того, видає розписку із зазначенням дати прийняття заяви, переліку одержаних і відсутніх документів, терміну подання додаткових документів для призначення пенсії, а також пам'ятки пенсіонеру та/або надсилає ОТЦК та СП повідомлення про перелік документів, які необхідно подати додатково, та термін подання.

Рішення про призначення чи про відмову в призначенні пенсії ухвалюють протягом 10-денного терміну з дня реєстрації документів.

Пенсія по втраті годувальника дітям військовослужбовців

Діти військовослужбовців, які загинули, померли або пропали безвісти, мають право на пенсію в разі втрати годувальника

Пенсія призначається дітям до 18 років та дітям, які навчаються на денній формі в загальноосвітніх, професійно-технічних, вищих НЗ, до закінчення навчання, але не більше ніж до досягнення 23 років. Діти-сироти - до досягнення 23 років

12. Алгоритм дій служби супроводу військової частини у випадку загибелі військовослужбовця

1. Отримання інформації про загибель військовослужбовця (щоденно, у вигляді, в якому будуть дані про бійця тощо)
2. Внесення інформації про загиблого до бази даних служби супроводу (електронний журнал) — негайно, в день отримання інформації
3. Отримання інформації щодо евакуації тіла (підрозділ/мед. служба)

4. Встановити ТЦК та СП і перевірити факт сповіщення (у службі персоналу)
5. Встановлення першого контакту з сім'єю військовослужбовця після отримання ними сповіщення від ТЦК та СП (інформування про першочергові дії)
6. Контроль повернення особистих речей загиблого сім'ї
7. Контроль видачі довідки форми 1 (Постанова КМУ №740)
8. Контроль пов'язання загибелі (смерті) військовослужбовця з захистом Батьківщини (ВЛК посмертне)
9. Інформування сім'ї про соціальні гарантії
10. Контроль видачі наказів про загибель, а також наказів про виключення зі списків в/ч за особовим складом
11. Контроль надсилання документів до ТЦК та СП
12. За потреби поглиблений супровід родини

13. Основні НПА сценарію

	Назва	Суть
Закон України	Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту	Щодо статусу сімей загиблих (стаття 10)
Закон України	Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію	Встановлює право на відстрочку для близьких родичів загиблих
Постанова КМУ №740	Про порядок надання статусу особи, на яку поширюється чинність Закону України «Про статус ветеранів війни» від 23.09.2015	Визначає процедуру надання статусу члена сім'ї загиблого (померлого) Захисника чи Захисниці України
Постанова КМУ №302	Про порядок видачі посвідчень і нагрудних знаків ветеранів війни від 12.05.1994	Врегулює видачу Посвідчення члена сім'ї загиблого Захисника чи Захисниці України
Постанова КМУ №168	Питання деяких виплат військовослужбовцям, особам рядового і начальницького складу, поліцейським та їх сім'ям під час дії воєнного стану від 28.02.2022	Регулює виплату ОГД у зв'язку із загибеллю
Постанова КМУ №975	Про затвердження Порядку призначення та виплати одноразової грошової допомоги [...]	Щодо виплати ОГД у зв'язку із загибеллю
Постанова КМУ №37	Про затвердження Порядку виплати грошової компенсації за невикористані дні відпусток членам сімей військовослужбовців та поліцейських у разі їх загибелі (смерті) від 16 січня 2024 р.	Врегулює виплату компенсації за невикористану відпустку загиблого
Наказ МОУ №45	Про затвердження Порядку і умов призначення та виплати одноразової грошової допомоги у разі загибелі (смерті) військовослужбовців Збройних Сил України в період дії воєнного стану від 25.01.2025	Встановлює алгоритм подачі документів на ОГД, їхній перелік та процедуру виплати ОГД
Наказ МОУ №280	Про затвердження Інструкції з організації обліку особового складу в системі Міністерства оборони України від 15.09.2022	Про виключення зі складу військової частини, передачу особистих речей
Наказ МОУ №185	Інструкція про організацію поховання військовослужбовців, які загинули (померли) під час проходження військової служби від 05.06.2001	Встановлює процес організації поховання, відповідальних осіб

РОЗДІЛ III. КОРИСНІ КОНТАКТИ ТА РЕСУРСИ

Інформаційна платформа «На Зв'язку»

Корисна інформація для військовослужбовців та їхніх родин, а також сімей полонених, зниклих безвісти, загиблих, поранених та військових звільнених з полону

На платформі є можливість подати запит до ЦВС

1. Зайдіть на платформу, у лівому верхньому кутку натисніть кнопку «Розділи», справа з'явиться вікно «Подати запит до ЦВС», натисніть на цей рядок
2. У полі «Мета» виберіть тип звернення, перед вами з'явиться форма, яку потрібно заповнити
3. Зліва натисніть кнопку «Сформувати лист»

Також ви можете надіслати запит зі своєї пошти на адресу:
nazviazku@nazviazku.zsu.gov.ua

Гарячі лінії

- Міністерство оборони України — 15-12, 0 800 50 00 51
- Міністерство охорони здоров'я України — 0 800 505 201
- Міністерство соціальної політики України — (044)289 5448
- Міністерство у справах ветеранів України — 0 800 505 217
- Військова служба правопорядку в Збройних Силах України (стосовно адміністративних, кримінальних чи інших правопорушень) — (044)454 7308, (044)454 73 03
- Командування Медичних Сил Збройних Сил України — (044)522 83 58, (044)230 74 98
- Уповноважений Верховної Ради України з прав людини — 0 800 501 720
- Пенсійний фонд України — 0 800 503 753

Якщо звернення військовослужбовців не приймають або ж не розглядають, зверніться до цих органів:

1. Головне управління захисту прав військовослужбовців МОУ:

- скласти заяву з детальним описом суті звернення;
- додати документи, які підтверджують звернення;
- зазначити свою електронну пошту й номер мобільного телефону для зв'язку;

- надіслати заяву та супровідні документи на офіційну електронну адресу: mpd@mod.gov.ua

2. Військовий омбудсман

- сформувати лист — звернення з описом суті питання;
- додати за наявності документи, які підтверджують факти, викладені в скарзі;
- зазначити свою електронну пошту й номер мобільного телефону для зв'язку;
- надіслати заяву та супровідні документи на офіційну електронну адресу: skarha@milomb.gov.ua

Анонімні звернення до ГУЗПВ МОУ та Військового омбудсмана не розглядаються, однак у зверненні військовий може попросити про конфіденційність.

Юридична допомога

- [Чат-бот «Принципу»](#) допоможе відповісти на запитання, які виникають під час взаємодії з військовою частиною та державними органами. Також у ньому можна отримати консультацію юристів — волонтерів щодо питань, пов'язаних із пораненням. Для цього оберіть розділ «Поранення», поставте своє запитання, залиште свій контакт та очікуйте повідомлення від юриста
- Юридична сотня — безоплатна допомога для військових, ветеранів та членів їхніх сімей щодо питань проходження військової служби та соціального забезпечення ветеранів: **0 800 308 100**
- Лінія підтримки Veteran Hub для воїнів, ветеранів та їхніх близьких: **067 348 28 68**
- Безоплатна правнича допомога — державна мережа точок доступу до правничої допомоги по всій Україні: **0 800 213 103**, legalaid.gov.ua/

Більше контактів: <https://nazviazku.zsu.gov.ua/legal-help>

Психологічна допомога

- Служба психосоціальної підтримки сімей військовослужбовців (Громадський рух «Жіноча сила України») — гаряча лінія психологічної підтримки та консультацій із соціальних питань для військовослужбовців та їхніх рідних. Також організовують групи підтримки для дружин, коханих, матерів і дітей військовослужбовців: **0 800 332 720**
- Гаряча лінія кризової підтримки від Українського ветеранського фонду — допомога ветеранам, які адаптуються до цивільного життя, підтримка під час кризових станів та обстрілів, а також допомога родинам, які чекають своїх близьких з фронту: **0 800 3320 29**
- Лінія психологічної підтримки для чоловіків 2345 — анонімна та безплатна лінія допомоги у подоланні відчуття самотності, спалахів гніву, залежностей, емоційного напруження та сімейних труднощів. Працює щодня з 08:00 до 24:00 за телефоном **2345**

- Гаряча лінія запобігання самогубствам Lifeline Ukraine — допомога людям, які мають суїцидальні думки або переживають емоційну кризу. Працює цілодобово, безплатні дзвінки в межах України: **7333**
- Всеукраїнський кол — центр психологічної підтримки #ВАРТОЖИТИ — психологічна підтримка військових та їхніх близьких, консультації щодо стресу, тривожності та емоційних переживань. Графік роботи: понеділок-п'ятниця, 11:00 -19:00: **5522**.

Детальніше інформаційна довідка, консультації та діагностика:

<https://nazviazku.zsu.gov.ua/psychologica-help>

Державні послуги онлайн

[Дія](#) — державний ресурс для надання державних послуг онлайн

[Мапа центрів](#) — онлайн-карта, на якій відображені всі ЦНАПи, їхні адреси та контактні номери телефонів.

[Портал електронних послуг Пенсійного фонду України](#) — дозволяє отримати електронні послуги Пенсійного фонду, зокрема, для оформлення пільг на оплату житлово-комунальних послуг, замовлення матеріальної допомоги до Дня Незалежності, отримання інформації щодо сплати роботодавцем ЄСВ з заробітної плати та інших питань

Ветеранські та інші ресурси

[Правовий навігатор](#) — платформа, розроблена «Принципом», яка допоможе військовим, ветеранам та їхнім родинам зорієнтуватися в базових юридичних питаннях у різних ситуаціях: проходження служби, поранення, звільнення з полону тощо

[Правовий навігатор для іноземців](#) — платформа від «Принципу» для військовослужбовців-іноземців та їхніх рідних, де можна знайти відповіді на питання щодо проходження військової служби в Україні та інше

[«е-Ветеран»](#) — система від Міністерства у справах ветеранів на базі Єдиного державного реєстру ветеранів війни. На порталі можна ознайомитися з Базою знань, у якій зібрано корисну інформацію для ветеранів, подати необхідні заяви, а також переглянути актуальні вакансії та електронну карту послуг для ветеранів у громадах

[Український ветеранський фонд](#) — портал, на якому можна ознайомитись з програмами, грантами, стипендіями для ветеранів та подати відповідні заявки. «Єдина ветеранська лінія» за телефоном: 0 800 505 217

[Знижки від бізнесів](#) — цифрова мапа бізнесів, які надають послуги або сервіси зі знижкою або безоплатно для військових та ветеранів.

[«Ветеранський спорт»](#) — державна програма, яка надає ветеранам фінансову допомогу у розмірі 1500 грн щокварталу для занять спортом. Ці кошти можна використати на абонементи до спортзалів, басейнів, спортивних секцій і клубів, а також для оплати персональних тренувань та інших спортивних послуг. Заявку можна подати онлайн через застосунок «Дія».

[Ветеран PRO](#) — це цифровий простір для ветеранів та їхніх родин, де зібрані головні послуги, а також доступний пошук фахівця супроводу.

ВИКОРИСТАНІ МАТЕРІАЛИ

Принцип. «Патронатні служби в українському війську: Від низової ініціативи до змін функціоналу бригади» — Київ, 2024.

Патронатна служба «Янголи» 3 ОШБр. «Методичні вказівки з організації роботи служб супроводу у військових формуваннях» — Київ, 2025.

МІПЛ. «Взаємодія з військовими частинами та підтримка родин загиблих та зниклих безвісти військовослужбовців» — Київ, 2025.

Міністерство у справах ветеранів України та Національне військове меморіальне кладовище. «Роз'яснення щодо організації поховання військовослужбовців, осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, учасників бойових дій, учасників Революції гідності та осіб з інвалідністю внаслідок війни» — Київ, 2024.

Збройні Сили України. «Допомога після поранення. Довідник із прав, обов'язків та алгоритму дій військовослужбовця у разі поранення, травми чи захворювання» — Київ, 2025.

Координаційний штаб з питань поводження з військовополоненими. «Дорожня карта. Дії родини, якщо військовослужбовець потрапив в полон, зник безвісти або загинув» — Київ.

